

НАРОДНА ВОЛЯ

NARODNA VOLYA

ЗА
СОБОРНІСТЬ
САМОСТІЙНІСТЬ
ТА
ДЕМОКРАТІЮ
УКРАЇНИ

РІК LXV. Ч. 17. СКРЕНТОН, ПА. ЧЕТВЕР, 8 ТРАВНЯ 1975.

ЦІНА 25 ЦЕНТІВ — PRICE 25 CENTS SCRANTON, PA. 18503 MAY 8, 1975. YEAR LXV. No. 17.

Що в світі:

КОМУНІСТИ В ПОРТУГАЛІЇ ПРОГРАЛИ ПАРЛЯМЕНТСЬКІ ВИБОРИ

Минулої п'ятниці, 25 квітня ц. р., в Португалії відбулися парламентські вибори. Тому, що в останніх місяцях після уступлення генерала Спінолі з посту прем'єра, прийшли до влади соціалісти, всі думали, що у цих виборах до влади прийдуть комуністи. Тим часом, як показав виїзд виборів, комуністична партія під проводом міністра без теки, Альвара Кунґаля, здобула всього 25 місць у парламенті, в якому засідають 247 представників партій. Найбільше місць у парламенті здобули соціалісти — 95, популярні демократи — 58 і 12 — центральна демократична партія.

Очікувані з великим нес-

покою вибори в Португалії в дні 25 квітня ц. р. принесли велику поразку для комуністів, які надіялися здобути в виборах перемогу і так закріпити за собою легально владу, яку вони фактично мають в країні при допомозі військової хунти. Найбільше місць здобули в виборах соціалісти, за ними народні партія під проводом міністра без теки, Альвара Кунґаля, здобула всього 25 місць у парламенті, в якому засідають 247 представників партій. Найбільше місць у парламенті здобули соціалісти — 95, популярні демократи — 58 і 12 — центральна демократична партія.

Комунисти програвши парламентські вибори, тепер напевно, як це вони вже в багатьох країнах робили, будуть хотіти заключити коаліцію з соціалістами, або різними інтригами викликати громадянську війну.

ХРОНІКА ПОДІЙ ТИЖНЯ

● Советська морська флотія провела величезні маневри на всіх океанах. У маневрах взяло участь понад 200 воєнних кораблів та багато допоміжних одиниць. Американська преса коментувала швидко про ці маневри як вияв волі СРСР стати першою морською потугою. Метою маневрів було продемонструвати силу СРСР та одночасно випробувати в дії нові морські одиниці, які швидко спушено з доків у різних частинах ССРСР і сателітських країн, які будують кораблі для Москви.

● У торговельному балясі Америки виявилася в першій половині цього року значна надвишка в сумі майже півтора мільярда доларів.

Цю надвишку пояснюють меншим ввозом до країни арабської нафти, за яку, як відомо, треба платити тепер чотири рази стільки, що перед двома двома роками. Подорожіння арабської нафти викликало задовження в торговельних оборотах західних країн, в тому і Америки на мільярдів суми.

● Всі пенсіонери повинні отримати в липні ц. р. підвищення пенсії на 8%. Як відомо, таку підвишку схвалив Конгрес проти волі Адміністрації, яка пропонувала тільки 5% підвишки, мотивуючи це потребою боротьби з інфляцією.

● Балтійські емігранти та їх екзильні уряди повели широку акцію, щоб американський уряд не визнав насильної анексії балтійських держав союстами в 1940 році. Таке визнання отримає СРСР автоматично, коли західні держави і Америка визнають на Європейській Конференції для справ Безпеки і Співпраці так званий статус кво, тобто непорушність теперішніх границь в Європі. Акцію балтійців оформив конгресмен Едвард Дервінський в окремий законопроект, підданий 68 конгресменами. Державний Департа-

мент заповнив конгресмена Е. Дервінського, що ЗДА продовжують не визнавати насильної анексії балтійських держав.

● Члени німецької анархістичної групи захопили німецьку амбасаду в Швейцарії та поставили вимоги звільнення усіх анархістів з німецьких тюрем і перевезу їх до так званої неутральної країни. Німецький уряд не погодився на вимоги терористів, що було для них великою несподіванкою, бо досі німецький уряд годився на всі подібні вимоги терористів. Терористи підмінували горішки поверхи амбасад і пробували втекти, але їх зловлено, і шведський уряд видав їх як злочинців. Під час дій терористів загинув військовий аташе амбасад, а амбасадор Дітріх Стекор та багато урядовців було поранено.

● Міністер закордонних справ СРСР А. Громико склав формальну заяву, що СРСР готовий дати гарантії для Ізраїля, якими було б гарантоване дальше існування Ізраїля як незалежної держави в сусідстві з іншими арабськими державами. Передумовою такої гарантії є згода Ізраїля вивести свої війська з усіх арабських територій, захоплених в війні 1967 року. Заяву А. Громико прийняли ізраїльські лідери з увагою, бо заходи американського державного секретаря Г. Кіссінджера не довели до успіху. Прийняття советських гарантій зміцнило б позицію СРСР в арабському світі. Советські пропозиції важкі для Ізраїля, окрема щодо віддачі Голянської висоти, але послаблення сили і впливу Америки приневолює Ізраїль стати податливішим. Є навіть здогади, що між Ізраїлем і СРСР дійшло до погодження в багатьох пунктах під час відвідин советських емісарів в Ізраїль, а це мало б вплинути на рішення през. Форда зменшити допомогу для Ізраїля.

НИЗЬКИЙ ПОКЛІН І ГЛИБОКА ПОШАНА УКРАЇНСЬКИМ МАТЕРЯМ

Клішу зроблено з рисунку Л. Молодожанина

Л. Українка

СПИ Ж ТИ, МАЛЕСЕНЬКИЙ

Місяць яснесенький,
Промінь тихесенький
Кинув на нас.
Спи ж ти, малесенький,
Пізній бо час.

Любо ти спатимеш,
Поки не знатимеш,
Що то печаль,
Хутко прийматимеш
Лихо та жаль.

Сором хилитися,
Долі коритися,
Час твій прийде
З долею битися —
Сон пропаде.

Місяць яснесенький,
Промінь тихесенький
Кинув на нас...
Спи ж ти, малесенький,
Поки є час.

24 ТРАВНЯ 1975 — ОТВОРЕННЯ СЕЗОНУ НА "ВЕРХОВИНІ"

Директор оселі "Верховини" в Глен Спей, Н. П. Юсип Харина подає до загального відома, що 24 травня ц. р. буде отворення сезону на "Верховині". Ввечері того дня Танцювальна Забава при милозвучній оркестрі.

На отворення сезону 24 травня ц. р., як також на танцювальну забаву запрошуються старших і молодь. В неділю Богослуження, обід і дозволя.

Що в Америці:

ЗУСТРІЧ УЧАСНИКІВ ПЕРШОГО ЗИМОВОГО ПОХОДУ З ГРОМАДЯНАМИ В БАВНД БРУКУ

Орденська Рада Залізної Хреста Арії УНР подала до відома, що вона влаштує 11 травня ц. р. в Токіо зустріч учасників Першого Зимового Походу з громадянами. Згідно із традицією цієї неділі буде відслужена Тор-

жественна Панахида за душі упавших у боях і спочилих у Бозі учасників Першого зимового Походу. У цьому дні також будуть відправлювані Панахида на могилах похованих громадян, рідних і знайомих та ділі буде відслужена Тор-

ДОМАГАННЯ В. КАЛИНИЧЕНКА

Пресова Служба ЗП УГВР подає, що на Захід продстався текст заяви українського політичного в'язня Пермських таборів, Віталія Калиниченка, до Президії Верховної Ради СРСР, у якому як пише, що його засуджено несправедливо і він вимагає:

"1. Надати мені умови тримання під арештом згідно з статусом політичного в'язня.
"2. Скасувати винесений мені вирок Мурманського суду.
"3. Дати змогу представникам Об'єднаних Націй та іншим міжнародним організаціям першорітних підстав

мого обвинувачення і засудження, і умови тримання під арештом.

"Якщо моя вимога про статус політичного в'язня не буде задоволена до 12 січня 1975 року, я буду змушений від цього дня вести для себе умови за статусом політичного в'язня за двома пунктами: а) не брати участі у примусовій роботі, б) не стригти голови.

"Порядком протесту за незаконне перебування у в'язниці, у день прийняття Загальної декларації прав людини, 10 грудня 1974 року оголошую відмову від цієї на і долі

ПОМЕР МИХАЙЛО БІЛАХ, СОЮЗОВИЙ ДІЯЧ

Сл. п. Михайло Білах

До редакції та й до Головної Канцелярії УРСОУ прийшла сумна вістка, що 2-ого травня ц. р. помер на серцевий удар у Рерітан, Н. Дж. союзний і громадський діяч Михайло Білах.

Сл. п. М. Білах народився в Гарфілді, Н. Дж. 18 жовт-

ня 1912 р. Став членом УРСОУ в січні 1929 р. Був членом, а потім секретарем 100 відділу в Пасейку, а також членом 168.

Був кілька разів делегатом на Головних конвенціях і та був обраний до Головної Ради, Контрольної Комісії та заступником голови УРСОУ.

Крім цього він був членом управи УНДому і кредитівки "Самопоміч" та членом інших організацій.

Лишилися у великому смутку дружина, дочка, зять, мати та двоє внуків, та брат. Похорон відбувся 5 травня ц. р. Зі Скрантону участь у похороні брали і промовляли — Е. Попіль, Т. Миник, П. Харина, Р. Ричок і зложили від проводу та членів УРСОУ родині глибокі співчуття.

Також зі Скрантону брали участь у похороні п. О. Пронько і п. М. Попіль.

11 ТРАВНЯ 1975 — У ФИЛАДЕЛФІЇ ВИСТУП МИСТЕЦЬКИХ УКРАЇНСЬКИХ ГРУП

Як подав "Де Амерікен Вай", Інформаційний Листок Відзначення 200-ліття ЗДА, 11 травня 1975 р. у Філадельфії, Па., в Бенджамін Френклін Парквей відбувся Фестиваль етнічних груп. На цьому фестивалю будуть виступати також українські мистецькі ансамблі.

Того ж дня, в годині 2:15 по пол. виступить чоловічий хор "Прометей", в годині 3-ій по полудні буде виступ українських молодечих організацій.

В годині 3:15 по пол. виступлять українські танцювальні ансамблі, а в годині 5:15 виступить український співацько-танцювальний ансамбль "Сопілка".

Українці Філадельфії та околиць мають прекрасну нагоду взяти участь у відзначенні 200-ліття ЗДА, як виступами своїх мистецьких ансамблів, так і особистою участю засвідчити свою любов до українства і Америки.

НАРОДНА ВОЛЯ

НARODNA VOLYA

440 Wyoming Avenue, Scranton, Pa. 18501

Phone: 342-8857 (Area Code 717)

Published weekly, published every Thursday by the Ukrainian Workers' Association, except 2 weeks in July and 1 week in November. Home Office Address: 440 Wyoming Avenue, Scranton, Pa. 18501. Phone: 342-8857 — 347-8844. (Area Code 717)

Entered as second class mail matter October 23, 1942, at the Post Office at Scranton, Pa., under the Act of March 3, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided under the provisions of section 3625, U. S. and P.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
In USA and Canada per year \$1.00	В США і в Канаді річно	\$1.00	
" " " " per six months \$0.70	В США і в Канаді піврічно	\$0.70	
In other countries	В інших країнах:		
per year	річно	\$1.50	
per six months	піврічно	\$0.75	

Ціна однієї копії становить 25 центів

Сторінки, відомі як власні, присівають авторів, не мають висловлюють позиції редакції. Якщо відомі як власні, присівають авторів.

Редакція закликає своїх право охороняти і копіювати матеріали статті. У цих справах Редакція не вступає в ніякі дискусії з авторами. Невисловлені і невикористані матеріали повертаються лише тоді, коли автор просить це зробити. Редакція не відповідає за зміст матеріалів надрукованих до цієї сторінки з відповідними поштово оплатою.

За зміст опублікованих матеріалів не відповідає!

ТРИДЦЯТЬ РOKIB ПО ВІЙНІ

Саме минуло тридцять років, як жаклива своїми розділеннями у людських жертвах і матеріальних шкодах друга світової війни добігла свого кінця. Згадуються ці тридцять років одночасно повні очікування, радості і надії часи, коли прогнозувалося капітуляцію Гітлерівської Німеччини, коли під загрозю повного винищення атомними бомбами піддалася Японія, коли мільйони вертали з побоевищ в наші, що вже більше не візьмуть зброї в руки і залишили до собою гори нікому вже ніби непотрібної зброї і воєнного втради.

Війні армії тривали коротко, бо вже кілька років по війні почалася "холодна війна" з берлінською блокадою, потім Корейська війна, потім Мадридська, Чехо-Словаччина і війни в'єтнамська війна, що саме догасла, німе зарбує собою кінець одної епохи.

Якщо для західних обивателів вище "холодної війни" було чимсь несподіваним і незрозумілим, для емігрантів, які знали з першої руки союветському дійсність і шпетити кремлівським вождів, фактичне продовження другої світової війни в локальних конфліктах було чимсь зрозумілим і логічним. Років вони ждали і надіялися, що з отих локальних війн розгориться світовий конфлікт, в якому все буде доведено до закінчення, в якому стане війни ясно, хто війну виграв, а хто програв.

Не було в цьому бажанні емігрантів ніякого милитаризму чи радості на перспективу невинних жертв у людях і незліченних людських трагедій, було в них однак глибоке переконання, що ніякі мирні угоди і договори не стримують Союветського Союзу від спроби захопити увесь світ під своє панування, і тільки військова сила вдержить їх в їх мордах, притинить їх експансію та в висліді венах приведе до упадку.

Минуло десятиліття за десятиліттям, коли емігрантські маси спідкували з шпетитим віддихом, як проходив шлях між Сходом і Заходом в мілітарній, політичній, ідеологічній і економічній площині. Були там хвиляні радості по припиненні комуністичної агресії в Кореї, з приводу переломлення берлінської блокади, були надії, коли американський Конгрес проклянував "Тридцять п'ять років війни". Були гіркі розчарування, коли під мовчанку Заходу, впади Мадридська, коли окуповано пробуджену до війни Чехо-Словаччину.

Важкі економічні кризи в СССР і загальні неполадки в країні по смерті Сталіна і періоди полегч, зі зростом військової думки, викликали сподівання, що кінець СССР неминучий. Російський історик А. Амаліх навіть назначив дату кіця цього історичного монстера на 1984 рік у творі "Чи проіснує СССР до 1984 року".

Події останніх років принесли однак повну зміну ситуації. Захід у тотальному відступі. Впала Камбоджа, догаре Південний В'єтнам під ударами комуністичних дивізій. На морях і океанах панують сильна союветська фльота, для якої відкриті порти, так званих, нейтральних країн, що стали другосферними союветськими сателітами.

Радикальні зміни зайшли на Близькому Сході, де по рівних перепадах і частинних невдачах, Союветський Союз ставив міцною ногою в Еритреї, Сомалі, Етіопії, а далі в Єгипті, Сирії, Іраку, готуючись до ліквідації чи підкорення Ізраїля. Загрожені державні устрої в Португалії, Італії, Франції, небезпека союветської доміні повисла над Югославією. Грецією, не згадуючи про Кубу і південно-американські держави, розділені і підміновані підіривними комуністичними рухами.

У цьому змагу Захід втратив свій найбільший арут, а саме перевагу в економіці. Зручна маніпуляція нафтовими цінами з підшефту і захопоти Москви зруйнувала за короткочасний час західну економіку, на якій спиралися сила демократичних устроїв, які в першу чергу приневолені давати про добробут громадян, а не зброєння, як це має місце в СССР, і тепер в економічній кризі втрачають і мілітарну перевагу в користь СССР.

Ставити сьогодні на тому тлі питання про те, чи проіснує СССР до 1984 року, здається, вже прямо зухвалістю і нерозумом. Так і виявляється, що СССР на порозі свого "тисячелітнього панування", в яке вступає вигідно з

Що пишуть і говорять:

НИВ ПРОТИ МОСКВИ... НА СПОРТОВОМУ СТАДІОНІ

Західна преса приносить обширні інформації про приготування СССР до світової Олімпіади в 1980 році, яка має відбутися в Москві. Кремль хоче задивувати світ, як це зробив в 1936 році Гітлер своєю Берлінською Олімпіадою, тому призначив на цю ціль 20 мільярдів доларів, залаянувши будову цілого Олімпійського Села та інших модерних влаштувань.

Зрозуміло, що наші спортсмени з України здобуватимуть знову золоті медалі, що ними хвастатимуться росіяни, як сьогодні хваляться викопаними з нашої землі скітськими скарбами. Але саме на спортивних стадіонах часто виявляються й справжні почуття українців з вивом і національної гордості і групової солідарності. Описує цей бік спортової медалі чудово вихідць з СССР, капітан Анатолій Редигін у своїх спогадах. Уривок з них передруковуємо з "Шляху Перемоги", за 9 березня 1975 р.

А. Редигін пише ось так: Спортова арена — єдине місце, де відкрито може виступати Київ проти Москви! І всі ми уважно стежили за тією боротьбою, яка часто звиділялась при б і р а з а не спортові, але політичній формі! І коли литовські політв'язні приходять поздоровити українських політв'язнів з перемогою українських спортсменів над московськими, нікого це не обходить, чи мають ті союветські спортсменці політичну або національну ціль, але відверта радість і празник мільйонів українських любителів спорту і гіркоті й досади мільйонів московських морально мають вагу!

Ми розуміли, що чеський кляч "Ви нас танками, а ми вас — дисками!" не рятує Прагу від окупації, але хто стане заперечувати, що в перемогах чеського і словацького спорту було політичне свято над національною чванькуватістю окупанта.

Москва виставляє в м'ячовому чемпіоні не менше 5-6 команд. З Ленінградом бувало й до дев'яток від Росії. Україна виставляла дві, потім (з "Карпатами") три, Грузія — дві, Вірменія — одну.

Всім відомо, що грача, який став помітним на провінції, негайно "запрошують" до Москви. Від деякого часу українські спортсменці, за рідкісними винятками, "вище" Києва їхати не хочуть...

перед 2000-им роком. Так принаймні виглядають справи сьогодні під рефлексії в тридцятіття по другій світовій війні. Захід міг одним помахом навести кінець большевизмові і створити справді довгий період миру в світі, але золота нагода проминула. Тепер же треба буде платити дорого жертвами і в людях і в майні, щоб у в терпіннях і муках пізнавати, що для власної вигоди не можна заплідувати очей на кривди і муки мільйонів, на національне поневолення багатьох народів, що не можна зраджувати принципів волі і справедливості.

Положення Заходу сьогодні здається безвиглядним і безнадійним. Але кожний емігрант, і кожна здорово думаюча людина глибоко переконана, що ця ситуація змінилась би радикально за один день, коли б Захід станув знову в обороні свободи людини і народів, коли б підніс оті великі клячі, які заперили йому силу і пошану. Піднялись би тоді підкорені і окуповані народи Східної Європи, піднялись би і винищені, денационалізовані, русифіковані загрожені геноцидом і етноцидом народи СССР, ступили Захід для власного порятунку, і в тому і надія на наше краще майбутнє разом з іншими народами світу.

Робітничі справи:

ЧИ ІСНУЄ БЕЗРОБІТТЯ В СОВЕТЬСЬКОМУ СОЮЗІ?

Марево безробіття, що повисало над капіталістичними країнами у зв'язку з економічною кризою в світі, приманює знову погляд багатьох на країну, в якій офіційно нема безробіття, де людина не знає страху, що ось її завтра звільнять з праці і доведеться стояти в черзі за допомогою і обивати пороги урядових агенцій у пошуках нової праці.

Легенда про те, що в Союветському Союзі не існує безробіття, жива і сьогодні, бо для союветського уряду це один з головних арутів у пропаганді серед робітництва західного світу. Тож союветський уряд дає всякого, щоб замести всякі сліди про безробіття в країні, зокрема в статистичних звітах змагання з однією з московських дружин, а кращих українських змагунів тримали в Москві під приводом якогось дрібного "товариського" змагання. Киянин відмовилися від гри в збірній, вдали хворих, вранці всіли в літак, а вдень вишшли на поле в Києві і... вспалили москвичам. Святування української публіки було настільки повним, а досада й горе московської були такі люті, що українців проклинали, "опрацювали", позбавляли звання "майстра спорту". Цілом вигнати було страшно — таж збірна грала не лише малі гри...

Як солодко було Москві, коли в сорокових роках після війни киянини займали останні місця! Всі знають, як гестапо розправилось з українськими спортсменами, і з дружини залишилося лише двоє: Махнин і Іцковський. Київська дружина ставила тоді розпачливий спротив, та все таки програвала...

Коли українці перший раз привезли до Києва золоті медалі, в Москві їх поздоровляли маяво, і підраховували, що це — неприємний випадок. Коли українці й наступного року здобули першість — затривожилися, а коли на третій рік не тільки золото, але й бронза й срібло помандрували до Києва, Тбілісу й Єривану, в Москві почалася паніка. Справа запахла політикою.

А кацетники, які навіть у телевізійні не могли бачити перемог національних дружин, святкували і празникували перемогу. Тоді Москва вдалася до найнижчих хитроцій. Не зміцнення власних команд, а ослаблення якою-небудь ціною української дружини стали їхнім головним "спортовим" завданням. І рецепту випадали: коли наблизкалась чергова гра, де киянини могли знову виграти з москвичами і зробити ще один крок до першого місця, запрошували з-за кордону якунебудь незначну дружину й "терміново" забирали кращих киян до збірної в Москві. Київська команда була змушена виставляти слабшу дружину і москалі здобували вигляди...

Справа дійшла до вибуху. В Києві відбулося важливе заукта добре бачили і навіть завбачали події. Ми знали, що Москві пекуче потрібні українські спортсменці, але сторожка, і навіть політично шкідлива українська громадськість...

З якою радістю в Москві хапають і передруковують дослівно "наївні" помилки західної преси. (Не виключене, що такі "помилки" добре оплачують союветські "дипломати від спорту"). "Росіяни виграли!", "Росіяни були сьогодні на висоті!", "Російський таран — у дії!", "Яка ж "зворушлива" малограмотність західних коментаторів, особливо в той час, коли в збірній було шість українців, два грузини, вірменни, жид і тільки один росіянин!

Як приємно пестить шовіністичне вухо: "Російський бігун Куць", "Російський герой Руперт", "Чудовий російський воротар Третяк", "Російська молада блискавка Откаленко", "Російський віртуоз Метервел". А те, що вони єстони, німці, українці, грузини — докопуватися стало немов би поганим тоном...

Ото ж у таборах не лише національні патріоти, не тільки українці, але навіть деякі росіяни, мешканці обікрадених Москвою спортових талантів провінцій, — усі несамовито бажали перемогти національним спортсменами і були щасливі, коли ті перемоги приходили.

Госплану та різних економічних інститутів, а далі в пресових повідомленнях та коментарях.

Але навіть по тому всьому людина, яка ознайомаєна — дійсність в СССР, знаходить багато підтвержень широкого безробіття в СССР, важчого ще і з цього погляду для тисячів людей, що безробіття там щоденне явище, але допомоги для безробітних нема. Цікава з цього погляду стаття в НРСЛові А. Іванова "Тайне безробіття в СССР" приносить багато доказового матеріалу про цей феномен союветського життя, не достатньо навісвітаний на Заході, а навіть серед емігрантів. Автор проаналізував для тієї мети офіційне союветське видання "Труд і заробітна плата в СССР".

Вже з офіційних, пересіяних повідомлень про ринок праці в СССР виходить, що напр. в 1968 році шукало праці в державних агентствах для влаштування на роботу 608 тисяч осіб, з чого влаштовано 402 тисячі. В 1970 році в агентствах праці склало заяви 1 мільйон 172 тисяч осіб, з чого влаштовано 868 тисяч. Ясно, що понад 300 тисяч осталося далі без праці. І ці цифри стосуються тільки в більшості індустрії, а не сільського господарства, а крім того треба знати, що тільки 40% людей вдавалося до державних агенств взагалі, а 60% пошукує праці самотужки.

Особливо велике число безробітних наглядне в СССР у зв'язку з введенням автоматизації в індустрії в шістдесяті роках. Безробітних цієї категорії зве союветська статистика офіційно "звільненими у зв'язку з науково-технічним прогресом". Таких звільнень через введення нових виробничих процесів і нової машинерії було в вугільному промислі — 15%, на лісових роботах — 28%, в обувній індустрії — 19% в риболовстві — 44%, на залізницях — 17% в транспорті — аж 46%.

Автор обраховує, що в наслідок автоматизації в індустрії без праці опинилося понад 2 мільйони людей. Ще більші зміни заіснували в сільському господарстві, де введення нової техніки привело до того, що 11 мільйонів людей покинуло села і перейшло в міста, в яких на них не ждали з відкритими раменами, бо й місто мало вже своїх безробітних. Армії безробітних в СССР на початку шістдесятих років можна отже обраховувати на мільйони людей, тому Інститут Економіки Академії Наук СССР запропонував в окремій студії "Основні проблеми використання трудових ресурсів", виданий в 1971 році, щоб дати звільненим якусь форму державної допомоги, чи то як стипендію для перекваліфікації, чи якусь іншу форму.

Але такий крок уряду означав би офіційне визнання, що і в СССР існує безробіття, тому пропозиції Інституту Економіки промовчано, а дослідник Русанов в студії "Розподіл і використання трудових ресурсів в СССР"

(Продовження на стор. 3-4)

Справи Союзу:

ДУМКИ, ЯК ЗААНГАЖУВАТИ МОЛОДЬ У БРАТСЬКИХ СПРАВАХ

Українська молодь на теперішній еміграційній сцені здається розчарована проведом, а радше браком проведом. У пору, коли треба передати зацікавлення етнічними справами молоді й генерації для продовження українських традицій, ми спостерігаємо радше позначки своєрідного "естаблішменту", що бажає тільки власного продовження. Цей підхід може бути змінений при застосуванні братської ідеї.

Яке це має значення для нас, виховників, у рамках братського союзу в важких українських умовах? Чи ми можемо створити в організації таку атмосферу, щоб відповідали істотним і реальним потребам сьогодення? Якщо ж ми маємо розраховувати на успіхи, мусимо в багато чому достосуватися до обставин, але ми не можемо бути бездіяльні. Треба відкинути підхід, що батьки знають усе найкраще. Перед нами стоїть критична проблема, яка може вплинути на остаточне знищення "українського характеру", що його так дуже потрібно для збереження нашої ідентичності.

Український Робітничий Союз започаткував спонзування проекту Конференції Молоді на протязі 1975-го року і в 1976 році з нагоди Двістліття Америки. В основі накресленого плану є створити кадри молодих людей, які були б зацікавлені не тільки УРСОюзом, але також можливостями росту всієї громади. Як головний координатор цього проекту, я переконаний, що вільні почини тієї надхненної "молодої команди" по зв'язках в Америці і Канаді можуть спричинитися до народження спонтанного молодечого заангажування. Як не дивитися на справу, того калібру стимул мусить вийти від батьків УРСОюзу.

Ніяка національна група, чи це українці чи хто інший, не є більше острівчиком для себе. Якщо ми маємо не загинути як ідентичність і серед етнічного моря країни, тоді нашим обов'язком є організувати і провести таку програму, яка не тільки спричиниться до поступу ідентифікації, але й притягне до себе передових людей, які в іншому випадку потонуть повністю в американському морі. Тому наша майбутність залежить від тісної співпраці молодих людей і проведом. Часу мало — діяти треба негайно. Саме оті причини й вияснюють, чому започатковано Конференцію Молоді при УРСОюзі. Інші національні організації можуть теж йти для здобуття молоді, влаштовуючи власні програми.

А. Всеохопним пріоритетом і найбільше побажанням аспектом проекту — це зацікавлення справами молоді для росту УРСОюзу. Я переконаний, що тільки свідомо молоді зуміє проводити собою, зберігати скарби і традиції нашого братства і продовжувати та підтримувати кращі братські стосунки.

Б. Впорядкований перехід проведом з рук до рук. У вищих кругах українських організацій чується оті риторичні декларації, як дуже

нам треба молоді, що втікає від нас. Але, на жаль, вони ніколи не складуть програми, яка включала б в себе молоді. Конференція Молоді УРСОюзу може, імовірно, бути одним з таких кроків.

В. Ознайомлення молоді з механікою і організаційними методами братського союзу в діяльності забезпечення. Глибше зацікавлення і зрозуміння справ УРСОюзу можна досягти більшою ефективно, коли дозволити молодим людям заглянути і перевірити різні аспекти забезпечення в організації. Короткий інформативний огляд 65-літнього існування УРСОюзу міг би зацікавити в свідомості делегатів Конференції Молоді на довго.

Г. Ширша участь молоді в національних організаціях як СКВУ, УККА і подібні. Тут можна підкреслити необхідність існування УРСОюзу і його ролі у співпраці з іншими національними організаціями, але не в політичному, а в стисло виховному аспекті.

Г. Спільна діяльність відділів УРСОюзу в Америці і Канаді. Занепад діяльності в поодиноких відділах, що прямо не існувала в останніх двох десятиліттях — це найслабший аспект братської організації. Не досить вислати молоді людини в члени і продати їй полісу. Ми мусимо також поширювати продавати братську ідею. Ми мусимо започаткувати діяльність в новій діяльності і викликати співпрацю між відділами.

Д. Ознайомлення молоді з українською культурою. Я переконаний, що УРСОюзу один з передових між українськими братськими союзами в веденні програм молоді. Стипендійний Фонд Івана Франка, допомога студентам, Спортова Школа, літні табори, Курси Українознавства, кварталник "Форум" — всі спрямовані для допомоги молоді. Виконавчий Комітет завжди готовий дати фінансову допомогу для вартісних проектів по відділах. З започаткуванням "Верховини", як фундації буде введено більше виховних програм для молоді. Думаю, що і Конференція Молоді подасть свої пропозиції, які можна буде потім відповідно використати.

Повніші пункти — це тільки частина в аспекті УРСОюзу. Багато більше можна б зробити, поширюючи харитативний і громадський відтинок. Нові проектування можна розвинути, яких ще не стосовано в українській громаді, а їх треба б вивести.

Успіх дається не легко. Але наші молодечі програми організує сама молодь, для нового подиху і для зміни, для рівноваги і для безперервного продовження. Ми надіємось вивести відповідне наставлення для вияву здібностей і зацікавлені української сітки. Ми хочемо заспокоїти природні бажання нашої молоді без встравання батьків. Усім цим проектом ми, може, здобудемо на втворення такого соціально-культурного оточення, яке стане моделлю для майбутньої

ПРОТОКОЛ

Роман Ричок

РОЛЯ ФРАТЕРНАЛІЗМУ В РОЗВИТКУ БРАТСЬКИХ СОЮЗІВ

Від редакції:

В одному із попередніх чисел "Народної Воли" (ч. 13, 1975) було повідомлення про зустріч Українських Братських Союзів, 1-го квітня 1975.

Завданням таких зустрічей, що були започатковані з ініціативи Союзу Українців Католиків "Провидіння" тому 9-ть років, є вислухання доповідей, переведення над ними дискусії, взаємна виміна думок та шукання розв'язки спільних проблем у братському русі.

Як відомо, всі братські союзи були організовані в основному на тих самих принципах, принципах фратерналізму. Якими методами той, чи інший союз здійснював братську діяльність на практиці, це другорядне питання і не міняє його характеру.

Унапрямлювання спільних дій, координування окремих ділянок праці та у випадках доцільності, зокрема-репрезентації, (виступати в імені усіх 4-х українських братських союзів), це ті важливі мотиви, що заохочують представників поодиноких союзів зійтися раз в році разом, щоб за спільним столом обміркувати ряд актуальних спільних проблем. Після кожної такої зустрічі, її важливість стає очевидною, продовжування конференцій і планування на черговий рік корисним і доцільним.

Під час останньої зустрічі прочитано чотири цікаві доповіді. Представник УРСОюзу, головний секретар, д-р Роман Ричок, прочитав доповідь під наголовком: "Роль фратерналізму в розвитку українських братських союзів". З огляду на заторкнені в ній проблеми, подану статистику братського руху в загальному і українського зокрема, аналізу та прогнози на майбутнє, є доцільним, щоб наші союзовці, в скороченій формі — зацікавилися змістом доповіді. Вона така:

I

Початків життєвого забезпечення в братських товариствах, об'єднаннях чи союзах, треба шукати далеко ще до нашої ери. В товариствах, що займалися того рода діяльністю, знаходимо елементи братерства і природну моральну відповідальність людини за людину.

Дехто з істориків фратерналізму каже що, братський рух бере свій початок від трагічної події, описаної в старому заповіті, коли Каїн вбив свого брата Авеля.

В стародавній Греції, чи потім у римській імперії стрічаємо світські товариства, або на лів реалістичні секти, які за малу плату, давали своїм членам матеріальну допомогу в часі хвороби, смерті кормителя родини, або перебирали на себе кошти похорону. Від двох тисяч літ збереглися записані історії таких товариств, завданням яких в основному було поліпшення долі вдов і сиріт.

Крім аспекту чисто матеріальної допомоги, згадані товариства, через часті зібрання, введення своєрідних ритуальних традицій - плакали ідею братерства, любови один одного, толерантності, вирозуміння та пошани один одного, а згодом основною і провідною ідеєю стала християнська мораль. Усі згадані прикмети разом, оформували ідею, яку сьогодні називаємо фратерналізмом, яка на протязі тисячліть прибирала різні форми і назви, в залежності від державних і суспільних устроїв. Не міняючи основних принципів, фратерналізм переживав до сьогодення дня і триватиме так довго, як довго прикметами людини буде гуманність, а добро переважатиме над злом.

Зі століттям — Греція стала сателітом римської імперії, а після паде Рим — і разом з ним цивілізація і культура стають жертвою безпросвітнього мраковіння. Міняються суспільні системи, приходять революції, гинуть під гільотинами можновладці і королі, падають на костіях християн, молодь нових поколінь не поділяє переконань своїх батьків, зроджуються нові нації. Форми державних устроїв, цивілізація і зазнає нечуваного зрушення. Колись утопічні винаходи стають реальністю, але принципи фратерналізму залишаються в основі незмінні, розвиваються, існують до сьогодні.

На зміну цим товариствам в стародавніх часах приходять в середньовіччі гільдії. Вони об'єднують купців, ремісників, а бідних і багатих об'єднують монастирі, творяться ремісничі цехи, постають організації, які дають поштовх до майбутніх політичних організацій.

Згодом приходять роки Великої Реформації, членів гільдій розганяють, як таких, що плавають еретичні і пересудні думки, майно їх конфіскують.

Тим однак не вбито ідеї фратерналізму, що знаходить свій вияв в "Приятельських товариствах", зокрема в Англії і дає безпосередній вплив на виникнення фратерналізму в Америці. Соціальні форми другої половини 19-го століття в Америці, незвична і беззахиста доля робітників — були незвичайно пригожим ґрунтом для швидкого розвитку братського руху.

Народженням ідеї фратерналізму в Америці, треба уважати 1868 рік, коли залізничник John Upchurch в Пенсильванії заложив перший братський союз. Брак будь якого державного чи суспільного забезпечення тодішнього робітника, як бачимо, був поштовхом до дуже скорого розвитку братського руху. По кількох роках було вже 12-ть союзів. Вони з'їхалися до Вашингтону і оскуляли Національний Братський Конгрес, який існує до сьогодні і об'єднує около 100 союзів - централ. Понад 10-ть мільйонів членів, 65-ть тисяч відділів, 4 б'льйони м'яна та 16-ть б'льйонів забезпечення — це досягнення братського руху. Членами цього Конгресу є усі 4-ри українські братські союзи.

Розвиток та реалізація ідеї фратерналізму в Америці

(Продовження на стор. 4-а)

надзвичайного засідання Головної Ради УРСОюзу, яке відбулося в четвер, 17-го квітня 1975 року, в приміщенні союзового будинку в Скрентоні, Па.

Присутні: Іван Олексин, голова; Едвард Попіль, фінансовий секретар - касир; Роман Ричок, головний секретар; Йосиф Харина, заступник фінансового секретаря-касир; Йосиф Андрус, голова Контрольної Комісії; Надя Журавель, головна радна; Андрій Гістон, союзний адвокат.

Згідно з § 53 статуту УРСОюзу, скликане надзвичайне засідання Головної Ради, відкрив о год. 10-й рано голова Іван Олексин і запропонував слідуочий порядок наради:

- 1) Відкриття і пояснення цілі для якої скликане надзвичайне засідання.
- 2) Справа перенесення власності оселі "Верховина" до Фундації УРСОюзу, Інк.
- 3) Вибір трьох директорів Фундації УРСОюзу, Інк.
- 4) Дискусія.
- 5) Запитання, внески і ухвали.
- 6) Закриття засідання.

На внесення Йосифа Харини, підтримане Йосифом Андрусом, поданий порядок наради ухвалено одноголосно.

Після відкриття, засіданням проводив голова Іван Олексин і на вступі поінформував присутніх для якої цілі скликане. Неприсутні члени Головної Ради отримали інформації про надзвичайні збори листово. Крім листів, вислано також уповноваження, т. зв. "проксі", які після підписання і повернення до Головної Канцелярії — дають право голові УРСОюзу голувувати в імені неприсутніх членів Головної Ради. Зроблено це для заощадження коштів транспорту, які були б зв'язані з приїздом до Скрентону. Від слідуочих членів Головної Ради отримано підписані уповноваження ("проксі"):

1. С. Віхар, перший заступник голови.
2. Я. Пронько, другий заступник голови.
3. М. Чаповський, заступник головного секретаря.
4. С. Росоха, контрольор.
5. К. Баран, контрольор.
6. П. Сливський, контрольор.
7. І. Андрієвич, контрольор.
8. В. Гаркуша, головна радна.
9. В. Ганчук, головний радний.
10. С. Назарек, головний радний.
11. П. Довбачук, головний радний.
12. Д. Корбутяк, головний радний.
13. В. Іванців, головний радний.
14. П. Родак, головний радний.
15. П. Коновал, головний радний.
16. В. Леськів, головний радний.
17. К. Домашевська, головна радна (уповноваження обмежене тільки до точки ч. 2 порядку наради: передачі оселі Фундації УРСОюзу).

Присутні урядники на зборах і отримані уповноваження, згідно зі статутом УРСОюзу, становлять кворум на засіданні, усі ухвали рішення більшістю голосів, вони є правосильні і зобов'язуючі.

української громади, забезпечуючи їй стабільність і критичне думання. Це справді є одне — найважливіше завдання, що їх пробує здійснити якась інституція. До цього ми й змагаємо.

Степан Віхар

Надзвичайне засідання Головної Ради скликано для вирішення двох справ:

- 1) Передача оселі "Верховина" Фундації УРСОюзу.
- 2) Вибір трьох директорів Фундації з поміж членів Головної Ради.

Відповідні ухвали мусять бути прийняті негайно, сьогодні, щоб до 30-го квітня 1975 року полагодити усі легальні формальності, зв'язані з передачею оселі Фундації, бо тільки під тим умовлянням можна буде ще в цьому році отримати евентуальну податкову знижку.

Справа передачі оселі Фундації УРСОюзу, Інк.

Спосіб передачі-продажі оселі Фундації та зв'язані з тим легальні формальності, зreferував союзний правний дорадник, адвокат Андрій Гістон. Після отримання в тій справі інформації від адвоката, відкрито дискусію, в якій забирали слово усі присутні.

Ставлено ряд запитань, правового характеру до адвоката, на які отримувано вичерпні і фахові відповіді. Прийнято до відома, що однієюкою правовою формою передачі власності оселі Фундації — це уделення її першого моргеджу у висоті 500 тисяч доларів. Також виснесено, що коли Фундація не буде виконувати своїх зобов'язань, та вести праці зазначеної в "чартері" — тоді УРСОюзу кожничасно може оселю перебрати на свою власність.

Після дискусії та вичерпання запитів до адвоката, та його відповідей, фінансовий секретар Е. Попіль поставив внесення, а голова Контрольної Комісії П. Андрус підтримав, щоб УРСОюзу продав оселю Фундації і уделів на її купно перший моргедж 500 тисяч доларів. Це внесення ухвалено одноголосно.

Вибір трьох директорів Фундації:

Згідно з "чартером" Фундації, Головна Рада повинна вибрати з поміж своїх членів 3-х директорів.

Після короткої дискусії, П. Харина поставив внесення, підтримала п. Надя Журавель, щоб слідуочих членів Головної Ради вибрати на директорів Фундації: Степан Віхар, Йосиф Андрус, Дмитро Корбутяк.

Цей внесок перейшов в більшістю голосів: за 20 голосів, проти 1, головна радна К. Домашевська.

Після вичерпання усіх точок наради, на внесення головної радної Н. Журавель, підтримане П. Хариную — надзвичайне засідання Головної Ради закрито о год. 12:30 пополудні.

Роман Ричок, головний секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

308 ВІДДІЛІВ ТОРОНТО, КАНАДА — відбуде свої Річні загальні збори в четвер, 15 травня ц. р. в год. 6:30 ввечері, в доміші "Вільного Слова" при Бетгорет вулиці. На порядку зборів звіти, дискусія, уделення абсолютній і вибір нової управи.

В. Тимко — голова
д-р С. Росоха — секр.

PETER KARPA
УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
2321 W. Chicago Avenue
Chicago, Illinois 60622

РОЛЯ ФРАТЕРНАЛІЗМУ В РОЗВИТКУ БРАТСЬКИХ СОЮЗІВ

(Зачітка з стор. 3-01)

підняв в 3-х напрямках: релігійному, національному та професійному. В основі всіх братських союзів поставлено матеріальну допомогу своїм членам та усі ті елементи, що складаються на поняття ідеї фратерналізму. Досягнення братських союзів в Америці і Канаді кольосальні; їх сила в ідеї фратерналізму, у великій праці його провідників, відділових урядників, що часто присвячували для цієї ідеї ціле своє життя.

На маргінесі треба сказати, що ідеї фратерналізму в західній Європі — не були чужими в Україні. Ставропігійське Братство у Львові, на протязі 16-го і 17-го століття було одним із наймаркантіших виразників ідеї фратерналізму. Поза матеріальною допомогою своїм братам-членам, в засяг діяльності цього товариства входили діяльність релігійного життя, харитативної діяльності, оснування друкарні і видавання книжок, ведення шкіл при братствах, стимулювання і допомога ремісництву, купецтву тощо.

Також Київські Церковні Братства на протязі 17-го і 18-го століття були виразниками ідеї фратерналізму, що знайшли свій вияв у незвичайно плідній, многогранній культурній праці та підготували ґрунт до оснування Мотилівської Академії.

Пізніше ідеї фратерналізму в Україні проявлялися у Сільських Церковних Братствах та Міщанських Братствах, а в новітніх часах в кооперації, забезпеченій та професійній організації.

Перші українські поселенці в Америці і Канаді, з кінцем 19-го століття, застали ідею фратерналізму, в своїм реальному повнім розквіті. Існуючі в тому часі братські союзи були прикладом і безпосереднім поштовхом, щоб організувати власні.

Братський рух серед українського поселення, в своїх початках, пішов по національній лінії. Український фратерналізм в Америці переходив різні стадії свого розвитку, з питомими прикметами нашої ментальності і характеру. Чергувалися — розвиток із застоєм, а то й з упадком, міжусобиці із згодою, непорядуння з розвитком. Але це було наслідком того, що був тоді брак освічених людей. Правда, були ідейні одиниці, але вони в залежності від свого власного переконання, наклали не все корисну для загалу свою думку і переконання.

Непорозуміння в громадському секторі, часто перекидалися на церковне життя, що в своїх наслідках мало негативний вплив на організованість української громади.

Ця внутрішня боротьба мала далекойдучі негативні наслідки на розвиток і ріст братського руху. Втрата великої частини наших громадян, які опинилися у відкритих раменах чужих братських союзів, були безпосереднім наслідком цих бурхливих, позбавлених елементів організованості обставин та відсутності національної свідомості.

Прояснення, чи радше унормування братського руху, приходить щойно в перших двох декадах цього століття і знаходить вияв організованості в 4-х українських братських союзах: УНСОЮЗ, УРСОЮЗ, "Провидіння" і Українська Народня Поміч. Та втрачених наших людей, що пішли до чужих союзів, часто наших ворогів, нам не вдалося відшукати. Зрештою в тому напрямку й не роблено великих заходів, щоб спільними силами спонукати повернутись до рідних організацій "блудних синів". Можливо, що конструктивна спільна праця, як результат оцих наших зустрічей, могла б відвоювати, а радше усвідомити та включити до існуючих українських братських союзів, вже нове покоління колишніх "австрійців", "мадяронів" чи "руських", що в пошуках свого етнічного походження часто виступають під назвою такого дивогляду як "бізантини". Національно усвідомлююча праця могла б бути завданням спільних дій, тим більше, що деякі союзи, до яких пристали наші брати, колись були численні, а тепер через відсутність національної свідомості — завмирають. Ми повинні доложити усіх зусиль, щоб спільними силами тих людей включити в наші ряди.

З прикриття треба ствердити, що через подані вище причини, та не все достатне приміювання ідей фратерналізму, український братський рух не розвинувся так, як серед наших співгромадян американців, словацького, хорватського чи польського походження. Ми не маємо в наших 4-х братських союзах такої кількості членів, яка б була в пропорції до числа українців в Америці і Канаді.

УВАГА! ТОРОНТО - КАНАДА УВАГА!

Окружна Управа відділів УРСОЮЗу в Торонті повідомляє що Велика Союзова Імпреза вібудеться в суботу 17-го травня 1975 з такою програмою:

год. 11:00 передполуднем, Вишкільний Організаторський Курс. Присутність усіх відділових урядників Торонта і околиці обов'язкова.

Приміщення: Український Народний Дім, 191 Ліпикот вул.

год. 7:00 год. вечером коктейль, 7:30 бенкет, під час якого голова УРСОЮЗу вручить новозорганізованим членам грамоти. Після бенкету забава при звуках добірної оркестри.

Приміщення: Baby Point Lounge
343 Jane Street
Toronto, 9, Ont., Canada

Участь в імпрезі візьмуть головні урядники зі Скрантону: Іван Олексин, голова, Роман Ричок, головний секретар, Едвард Попіль, фінансовий секретар.

За Окружну Управу Відділів УРСОЮЗу в Торонті
Омелян Калата, голова
Зенон Гарана, секретар

Дописи:

ДИВІЗІЙНО - ВОЯЦЬКИЙ ВЕЧІР У НЬО ЙОРКУ

Дня 25 квітня ц. р. відбувся Літературно - Мистецькому Клубі в Нью Йорку дивізійно - вояцький вечір п. н. "Український вояк в бою під Бродами". Вечір організувала Ньюйоркська Станиця Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА з нагоди перевидання книжки "Бій під Бродами". Було около 130 учасників.

Вечір відкрив голова ЛМ-Клубу інж. Іван Жуковський, а далшою програмою проводив голова ньюйоркської Станиці Дивізійників Роман Данилюк. Він привітав присутніх, а зокрема генерала Аркадія Валійського, голову Комітету Об'єднаних Українсько - Американських Організацій Великого Нью Йорку мец. Р. Гулевича, голову Головної Управи Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА д-ра Романа Дrajнньовського, гостей з Дітройту — голову Крайової Управи Братства у ЗДА письменника інж. Юрія Тиса - Крохмалюка і заступника голови Крайової Управи Мирослава Трешневського, гостя з Скрантону — голову Українського Робітничого

Союзу кол. дивізійників Івана Олексина та дивізійних гостей з Філадельфії, учасників боїв під Бродами — голову Філадельфійської Станиці Дивізійників інж. Михайла Ліщинського і пресового кореспондента мігра. Олександра Луцького.

У програмі вечора було три доповіді та мейтаж поезії про Броди Олексія Стефановича і поетів-дивізійників Богдана Бори, Василя Давидяка, Юрія Фориця і Богдана Ольгіна. Постановку монтажу приготував мистецький керівник Орест ("Того") Слупчинський дуже вдало. Виконавцями були — Оля Кириченко-Шутак, Юрій Денисенко та Мотря Слупчинська на тлі магнітофонних музичних записів у виконанні бандуриста — дивізійника Володимира Моти, хору з Кельму та музичних творів К. Пендрецького "Голосіння" і М. Скорика "Тіні забутих предків".

Інж. Юрій Тис-Крохмалюк з Дітройту, голова Крайової Управи Братства Дивізійників у ЗДА, підкреслив у своїй доповіді найважливіші зав-

У ВОСЬМУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ СЛ. П. СТЕПАНА КРИВОУСА

Сл. п. Степан Кривоус

У восьму річницю смерті Сл. п. Степана Кривоуса, пані Катерина Кривоус і Доня Тетяна із своїм мужем д-ром Мирославом Недільським в його пам'ять склали дар у сумі 800.00 доларів на Інститут Св. Володимира в Торонті.

Дня, 1-го травня 1937 р. несподівано відійшов у вічність громадський діяч Степан Кривоус.

Сл. п. Степан Кривоус народився дня, 23-го березня 1902 р. в селі Стегніківці п. Тернопіль, Україна.

Ще в молодому віці він мав бажання і охоту до громадської праці. Був активним в молодечій організації, в хорі і т. п.

Як приїхав у 1926 році до Канади і напостійно поселився в місті Торонті, то тут він зразу включився в національне і громадське життя.

Багато праці вложив С. Кривоус для розвитку культурно - освітньої установи ду.

"Український Народний Дім", де він займав різні пости в управі, а в тому п'ять років був вибраний головою. За його неоцінену працю був шанований грамотою "Почесного члена".

Багато праці він вложив для розвитку УРСОЮЗу в Торонті та в Канаді. Він у місцевому відділі УРСОЮЗу займав різні пости та був делегатом на конференціях УРСОЮЗу, на яких був обраний до різних комісій, а також на головного радного і на контролера.

У 1931 р. він одружується з панною Катериною з дому Кюс. У їхній родині була доня, яку вони виховали і дали університетську освіту. Тепер вона замужна за д-ра М. Недільського.

Для матеріального забезпечення себе і родини Степан Кривоус став співвласником молочарського підприємства "Роджерс Дейрі Лмд" і був управителем.

У житті С. Кривоус був людиною, яка словами і ділами піддержувала визвольну - національно - політично і культурну акцію. Він складав пожертви на видання книжок і брушур, а між іншим він причинився до видання 4-го тому найновішої історії визвольної боротьби "Україна в добі Директорії" д-ра М. Стахова.

Ця коротенька згадка у восьму річницю сл. п. Степана Кривоуса, жертва його дружини на Інститут св. Володимира \$800 та \$10 на Прес фонд "Народної Волі" хай будуть невяничим вінком на його могилу.

3 українського життя:

КОНЦЕРТ БАНДУРИСТІВ У СКРЕНТОНІ 20 ТРАВНЯ 1975

Вже 55 років слава Капели Бандуристів імені Тараса Шевченка вірно служить українському народові.

На своїм довгій тернистій шляху крізь терор большевизму, фашизму та фінансові труднощі в умовах еміграції, вона єдина серед всіх мистецьких одиниць устоялася і не затратилася.

данія кол. вояків, Української Дивізії під теперішню пору. Він наголосив обов'язок зберегти і документувати історію боротьби України за свою державність, а в тому зібрати джерельні відомості до написання історії Української Дивізії на підставі усіх доступних історичних матеріалів і джерел, що знаходяться з українських, американських, німецьких, англійських, французьких, польських чи інших архівах та виданнях.

Ця праця вимагає, очевидно, значних фондів. І от, — повідомив інж. Крохмалюк, — п'ятнадцять визначних українських малярів прийшли з допомогою Управи Братства Дивізійників і на цю ціль дарували свої мистецькі картини, щоб дорогою їх виграшу зібрати потрібні фонди на зібрання матеріалів та видачу історії Української Дивізії. Крайова Управа Братства буде переводити продаж квитків на виграш цих мистецьких картин на протязі найближчих місяців, який заплановано відбутися під час 14-го Делегатського З'їзду Братства у ЗДА у днях 4 і 5-го жовтня ц. р. у Дітройті.

Другий доповідач, учасник боїв під Бродами, Всеволод Будний, подав причинки до історії боїв Української Дивізії під Бродами в липні 1944 р., які стали синопіом жертви крові і життя вояків Української Дивізії у ланцюзі українських визвольних змагань за свою державність. Допидач зокрема наголосив, що шановуючи культ подялик з одної сторони, треба оцінювати значення боїв під Бродами не лише під кутом смерті, але й з другої сторони — треба прославляти боєву дію Української Дивізії під Бродами як живучий доказ збройної боротьби українського народу проти відвічного ворога України, щоби полягли вояки під Бродами і їхні діла залишилися між нами усе живими.

Третій доповідач — д-р Роман Дrajнньовський, голова Головної Управи Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, поінформував про видане уже друком друге видання книжки "Броди", яка вперше була видана Братством Дивізійників у 1951 р. у Мюнхені за редакцією Олега Лиська. У теперішньому другому виданні з 1975 р., опрацьованому Редакційною Колегією — Олег Лисяк, Василь Верига, Михайло Ліщинський і Роман Дrajнньовський, залишено підставові статті із першої книжки з 1951 р. та доповнено їх новими статтями. У першій частині додано — причинки до історії Дивізії, а в другій частині — спогади. Також додано третю частину — нову — "Броди в поезії". Мистець-

Всі ми певні, що вост найбільше придокументації збереженні національної свідомості, особливо в підростаючого покоління українців на еміграції.

Капела Бандуристів, як Амбасадор Української Культури поза межами України, постійно презентує українське мистецтво серед чужих народів, представляючи його кривою найвищим рівні.

Нюдні мистецька група того роду не дала такої високої оцінки пресової критики, яку має Капела з концертів у Європі та по Америці в своїх Вищих Школах.

І ось тепер, в ці поневолоті роковин свого існування, Капела приїжджає до нашого міста Скрантону. Цим разом Капела Бандуристів під диригентурою Григорія Княвстого приїжджає до нас в поновленій та посиленій складі, щоб представити громаді нашого міста свою оновлену програму.

Парохи усіх наших Церков, Скрантону і околиці, як також Український Робітничий Союз, випросяють усіх масово прибути на концерт Капели. Хай кожен постариться привести на концерт своїх американських знайомих, щоб в цей спосіб використати цю надличивну нагоду для ширення рідних наших прихильників та піднесення престижу української громади.

Концерт відбудеться у вівторок, 20-го травня 1975, о год. 8:00 ввечері, в просторій аудиторії Scranton Central High School, Vine St.

Квитки можна набувати в Парафіяльній Урядів та в УРСОЮЗі (секр. Роман Ричок — тел. 342-0837).

Ціна квитків: 5 дол., 4 дол., 3 дол.

ке оформлення книжки виконав Орест Слупчинський, схеми опрацьовані Михайло Ліщинський. Книжку можна набувати у Станицях Дивізійників.

Після закінчення програми цього вдалого вояцького вечора у Літературно-Мистецькому Клубі в Нью Йорку присутні ще довго обміювалися думками та спогадами при чаю і солодким.

При тому варто подати, що перед початком вечора представники Крайової Управи Братства — її голова інж. Юрій Тис-Крохмалюк і заступник голови Мирослав Трешневський відбули зустріч з членами Станиці Братства в Нью Йорку. На другий день, у суботу, 26-го квітня відбули зустріч в членами Станиці Дивізійників у Філадельфії, подививши інформації про видання цієї організації справи Братства Дивізійників у ЗДА, що відбудеться у днях 4 і 5-го жовтня ц. р. у Дітройті.

Олександр Луцький

ЖІНКИ-ЧЛЕНКИ УРСОЮЗУ, БЕРІТЬ ТАКОЖ УЧАСТЬ У ЦІЙ КАМПАНІ ПРІЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЯКА Є ПРОГОЛОШЕНА В РОЦІ ЖІНКИ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 65-РІЧЧЯ ІСНУВАННЯ УРС

ОРГАНІЗУЙТЕ МОЛОДЕЧІ СЕНЦІ ПРИ МІСЦЕВИХ ВІДДІЛАХ УРСОЮЗУ

УКРАЇНСЬКІ ДОПОВІДІ В ПІВДЕННО-АМЕРИКАНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

(ОП/С) Двома гостинними доповідями в місцевому університеті в дні 14-го і 15-го квітня ц. р., в яких м. обговорено перебування в Бразилії українця Юрія Лисинського в рр. 1803-1804 та дано високу оцінку першому португальсько-бразилійському перекладові "Слова о подку Ігоревім" (в рукописі, 1973 р.), проф. Я. Рудницький з Вінніпегу закінчив своє тримісячне перебування в Південній Америці.

Проф. Я. Рудницький не тільки нав'язав там нові зв'язки з науковими колами Бразилії, Аргентини й Парагваю та поробив заходи в справі рекомендації щодо призначення Нобелівської нагороди миру Валентині Морозові в 1976 р., але відвідав українські громади в Південній Америці та дав

низку доповідей та семінарів. Його заходами відзначено організованим громадянством Бразилії тридцятиріччя з часу оснування Української Вільної Академії Наук — УВАН 1945-1975, а теж пороблено старання в справі введення української мови в університеті Парани.

Після наукової подорожі по Індії в групі 1974 р. перебування проф. Рудницького в Південній Америці з серією академічних викладів у Куритибі, Буенос Айресе, Порто-Алегре, Прудентополі й Сан-Пауло було не тільки його особистим успіхом, але й новим кроком у зміцненні зв'язків української вільної науки на міжнародному форумі.

Проф. Рудницький повернувся до Канади в дні 18-го квітня 1975 р.

НОВИНИ З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

● Нове підтвердження про злочинне застосування різних медикаментів, щоб зруйнувати нормальний психічний стан ув'язненого в хіміотричній лікарні українського математика Леоніда Плюща, подала д-р Марина Войханська, яка недавно отримала дозвіл на виїзд з СРСР. Д-р М. Войханська ствердила в розмові з кореспондентом "Вашингтон Пост", що справа Л. Плюща належить до найгірших із відомих справ.

Коли останню дружина Л. Плюща відвідала його в психіатричній лікарні, він взагалі вже не говорив з нею у стані повного нервового розстрою. Д-р М. Войханська розказала теж докладно про знущання над запротореними дисидентами в лікарнях Ленінграду.

● З нагоди уродин В. Мороза в дні 15 квітня ц. р.

9 сенаторів і 62 конгресмени вислали В. Морозові привітання. Цю акцію провів Комітет Оборони В. Мороза, вказуючи на те, що велика кількість листів і привітів дають ув'язненому силу переносити терпіння у свідомості, що світ знає про нього.

● Українська Пластова організація в Аргентині закупила власний дім, який стане осередком діяльності пластової організації в цій країні. Дім знаходиться недалеко української Катедри. Управа переводить необхідні ремонти, щоб допустити дім до потреб організації. Матеріальну допомогу при купні цього дому подала аргентинському українському пластові братній організації з Америки і Канади.

● Як подають із кругів Державного Центру УНР в

НАУКА І ЖИТТЯ

В 50-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ СВУ І СУМ

Від Державного Центру Української Народної Республіки до Українського Громадянства на батьківщині і на чужині

На переломі років 1974 і 1975 сповнюється 50 років від заснування Спілки Визволення України (СВУ) та Спілки Української Молоді (СУМ), а 45 років пройшло з того часу, коли на процесі у Харкові судили 45 діячів цих двох підпільно-революційних організацій. Зауважено в процесі здебільшого загинули в советських тюрмах і концентраційних таборах. Проте, число тих, які загинули в зв'язку з дією СВУ і СУМ, рівняється багатьом тисячам, що в той же час або пізніше були ув'язнені і покарані без жадних процесів органами безпеки СРСР.

СВУ і СУМ мали величезний вплив серед населення України, організовуючи громадянство до активного спротиву і боротьби, кінцевою метою яких було повалення окупаційного московсько-советського режиму в Україні. Зазначені організа-

екзили, під Парижем помер на 88-му році життя генерал полковник генерального штабу Олександр Удовиченко. Випускник Петербурзької військової академії, ген. О. Удовиченко відіграв велику роль в часі української частини Третього Кавказького Корпусу, потім став командиром коша Гайдамацького Коша Слобідської України. Згодом був командиром Другої Дивізії Січових Стрільців, командиром Третьої Західної Дивізії і одним з організаторів Українського Генерального Штабу. По інтерв'юванні військ УНР в Польщі ген. О. Удовиченко виконував функції генерального інспектора армії УНР. Від 1926 року ген. О. Удовиченко перебував у Франції, видаючи увесь вільний час справі збереження традицій визвольних змагань в діяльності Українського Військового Товариства та Європейської Федерації Українських Військових Організацій. О. Удовиченко був автором книжки "Україна у війні за державність" В. Я. П.

● Кінопродюцент Ярослав Кулинич підготував документальний фільм про видини Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого в Канаді і Америці. Фільм кольоровий. Пояснення до фільму виготовив поет Леонід Полтава, а як музичне тло використано окремі номери оркестри СУМ в Торонто "Батури". Прем'єра фільму відбудеться в Нью-Йорку.

● Академія наук СРСР видала "Словник російської мови 11-12 століття", присвоюючи собі так мовні скарби, які належать у першій мірі Київській Русі та Україні. Другим таким кроком московських шовіністів є влаштована в Метрополітальному Музеї виставка скитських скарбів, яка проходить під кличем, що це "скарби старинної Росії". З цього приводу делегація НТШ і УВАН відвідала управу Метрополітального Музею, в я с н ю ч и, що скитські скарби зайдено на українській землі і вони належать Україні.

ці ісповідували ідеологію суверенної і демократичної Української Народної Республіки, прагнучи її відновлення. Вони утримували зв'язок з перебуваючим тоді на чужині ексильним Урядом Української Народної Республіки на чолі з Головним Отаманом Симоном Петлюрою, а по його трагічній смерті — на чолі з Президентом Андрієм Лівницьким. У провіді СВУ були активні і відомі українські діячі ще з перед-революційних часів і з доби УНРеспубліки — серед них кол. прем'єр-міністр УНР Володимир Чехівський і два члени уряду УНР — Сергій Ефремів і Андрій Ніковський.

Мета Спілки Визволення України і Спілки Української Молоді не здійснилася. Московсько-советський окупант та їхні підголки в Україні жорстоко розправлялися з цими нашими тодішніми борцями за волю і незалежність України і від їх нелюдського терору впади ще інші жертви, що їх число доходить до мільйонів. Та ідеї й гасла СВУ і СУМ ще довго опромінювали дальших борців за волю і опромінюють їх ще і в сучасну пору. Напевно в Україні ще й тепер живуть і діють якщо не діти, то внуки і правнуки незабутніх героїв з-під стягу СВУ і СУМ, з-під стягу Української Народної Республіки, як духові нащадки своїх замучених ворогом попередників. В Україні провадиться і тепер завзята боротьба за визволення України, за відновлення її суверенної і народоправної Держави. Твердо віримо, що ця героїчна боротьба завершиться повною перемогою українських національно-державницьких ідеалів. І тоді Український Народ віддасть належну пошану всім тим, що загинули за волю і незалежність Батьківщини.

А тепер, низько схилившись перед пам'яттю діячів СВУ і СУМ та перед усіма Тими, що полягли у нерівній боротьбі з ворогом-окупантом, закликаємо українське громадянство поза межами советсько-героїв з-під стягу СВУ і СУМ. Одночасно ми схилимося перед пам'яттю Головного Командира Української Повстанської Армії, с л. п ам. Генерала Романа Шухевича - Чупринки, який продовжував боротьбу за волю і незалежність України і який 25 років тому впав героїською смертю з руки того самого московсько-советського воюга!

Микола Лівницький,
Президент Української
Народної Республіки
в екзилі

Микола Степаненко,
Віцепрезидент

Спиридон Довгаль,
Голова Української
Національної Ради і Члени
Президії УНРади

Василь Федорончук,
Геофіль Леонгій,

Голова і урядуючий Голова
ВО УНРади і Члени Виконавчого Органу УНРади

ЗА СТИЛЬ СПРАВЖНЬОЇ АКТИВНОСТІ В НАШОМУ СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ

У попередній статті ми дали картину нашого громадського спілкування, яке можна б назвати товаришським, за зразком американського "сошел лайф". Виходило, що ми недоволені існуючим станом і бажали б нового стилю організованого життя. Всетаки, ще закни приступити до подробиць, доведеться поставити декілька стверджень, часом, на перший погляд контроверсійних, чи кривдятих, але, вони не адумані і не виходять із злюбного наставлення, а зі щирого бажання причинитися до покращання сучасного становища.

Українська еміграція ЗДА й Канади ще до приїзду нових поселенців після 1945 року, мала свої установи, що задоволювали їхні культурні потреби; інші (братства, сестричтва) — нідали. Не конче дублюючи себе поставали УВАН, НТШ, УКУ, УВУ, Самопоміч та ціла плеяда новотворів і професійних та й товаришських. Нині можна аналізувати діяльність багатьох і ствердити, що деякі напів-мертві новородки, інші дублюють себе, деякі котяться по інерції.

Найконечнішою ділянкою кожного денних потреб, було організування фінансових ресурсів. У тому часі — скитальської вбогости — однією доступною нам — являлася американська кредитова кооперація. І в цій статті, без перебільшення, без реклами, а з повною відповідальністю за щирість, я ставлю український кооперативний рух ЗДА як стрижень, фундамент, і скелет нашого справжнього активного життя, яке має прийти на зміну самообманному "сошел лайф". На мережі української кооперації, швидкості, налаштанні праці новоутворених кооперативів, вже нині можна серйозно планувати нову, дійсну активність.

Американська кредитова кооперація, хоч доволі молодша, переступила пороги першого етапу. Державні закони сприяють її розвитку, а навіть вможливили конкурувати з банківництвом. Можливості банківських функцій поширюються, виводзі будуть введені чеківі конта при кооперативах, збільшиться реченець сплатності гіпотечних позичок до 30 років.

Вже нині державний уряд забезпечує ощадності кожного вкладчика до суми 40,000 доларів так, як і в банках. Але, найважливішим елементом кооперативів є те, що вони можуть уділяти кредиту на кожному продуктивну, конструктивну ціль. Тому можливість громадського інвестування на-

віль у найбільш сміливій господарчій підприємстві здійсненні. Чому ж ми не користується громада, побачимо пізніше. Кооперація може сприяти торгівлі, купецтву, підприємствам, продуцентам, експортерам, імпортерам, фермерам, професіоналам, науковцям, суспільним і громадським працівникам.

Це беззастережно одна із найважливіших установ наших поселенців, і перед нею продуктивне будуче. З кооперацією будуче культурних, суспільних установ.

Малюванням кооперативів і її пов'язаних зі Самопоміччю, яка не розгорила діяльності; відомо владне брало живого контакту з українською пресою. Врешті, заскоружність багатьох кооператорів, які діють за присвоєними зразками сільської чи навіть маломістечкової галицької кооперативів. Вони не йдуть по дні бляжів федеральних чиновників; модернізації, скитальності, широкій рекламі і встриванні в щоденне життя громади. Вони часто групові, інколи вузькопартийні.

Але й за час двадцяти років вирости деякі імпозантні українські кредитові кооперативи, повністю змодернізовані, репрезентативні, обслуговують українське членство з американською діловитістю й європейською культурністю.

Заплановане ставлене розбудування українського громадського життя, а почав від української кооперативної будучи внутрішньо переконаний, що тільки фінансова політика може забезпечити усі потреби нашого культурного розвитку, господарного росту. Тому, продовжуючи ці міркування накреслюю план розбудови кооперативу у ЗДА.

Згідно з переписом населення за 1970 рік, є 35 мільйонів в яких українці уживають української мови, починаючи від міста Нью-Йорку, де 27,881 осіб уживають українську мову, а 1,611 в Бінгтоні, Н. Я. В решта місцевостях — менше однієї тисячі. Перепис не подіє осіб споріднених з українством. Іншими словами: коли в 35 мільйонів налічується 185,379 українськомовних осіб, то це число можна подвоїти, взявши до рахунку не мовно, а кровно споріднених. У 20-ти мільйонів нема українських кооперативів. Але, й ті менші, часто близько від себе віддалені, можуть бути охоплені відділами централізованих кооперативів. Таким робом налічується український капітал до української дії навіть для найменших містечок.

Микола Кош

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ В ЦЬМ СИЛЬНІМ І ПЕВНІМ БАНКУ

PENN SECURITY BANK

AND TRUST COMPANY

Чому б Вам не полігоджувати своїх банківських справ в цьому сильному банку, де є багато місця для Ваших автомобілів?

5% Paid on Certificates of Deposit
4% Interest Paid on Saving Accounts
DEPOSITS GUARANTEED UP TO \$10,000

Member Federal Deposit Insurance Corporation
522-528 CEDAR AVE. SCRANTON, PA. 18506

ЧИ ІСНУЄ БЕЗРОБІТТЯ В СОВЕТЬСЬКОМУ СОЮЗІ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

так і написав прямо, що та справа "дала б підставу західній пресі підняти шум з приводу безробіття в СРСР". Справу влаштування на праці повірено тому місцевим підприємствам і організаціям, які однак не в силі прийняти на працю непотрібних для них робітників і не мають фондів на допомогу.

У загальному картина ринку праці в СРСР ясна. Щорічно мільйони людей втрачають там працю чи то у зв'язку з редукаціями у поодиноких підприємствах і введенням нових виробничих процесів, чи то в пошукуванні нового місця праці. Щорічно теж виходять на ринок праці тисячі випускників різних інститутів і спеціальних шкіл, а далі молоді, що ставлять перші кроки в життя. Їх кількість обраховують на щонайменше 6 мільйонів людей. Половина з цього в капіталістичних країнах управнена до допомоги безробіття і таке безробіття там отримує. В СРСР такої форми допомоги нема, тому мільйони пробиваються крізь життя у пошуках нової праці самотужки, з своїх скромних фондів, живіючи плодами свого городничя, з ласки знайомих і приятелів, або

(іс)

Люди і події:

Д-Р Т. ЛАПІЧАК ОСТАННІЯ САЛЮТ

Друге квітня 1975-го року вийде в історію українського Шикаго як незвичайний день смутку по невіджалуваній утраті неповторного еміграційного українського розуму в особі д-ра Томи Лапичака.

По полудні того дня телефонічний дзвінок з далекого Гюстону в Тексасі приніс потрясаючу вістку, що там, в одному з кращих медичних центрів, відійшов у вічність д-р Тома Лапичак.

Телефонічні дроти, коли ними йшла ця сумна вістка, перелякано дригали, немов у лихоманці, бо вони несли тужну вістку про смерть великої людини. А природа в Шикаго рішуче протестувала проти передчасної смерті Покійного: Шикаго і його околиці в цей самий час були окутані не проникливими сніговими хмарами, з яких розігралася страшна снігова віхола.

Вулицями Шикаго не можна було пройти: сніг і буря валили людей з ніг, а тисячі автових моторів по вулицях беззастановно ревли у своїй люті, намагаючись вирватися із снігових заметів. Сердито гарчали автові гальми, уникаючи ховських місць. А поза всім цим природним безладдям телефонічні дроти з Гюстону співали похоронну мелодію, яка краляла на шматки серце, розривала душу, сковувала мозок.

І так д-ра Лапичака вже немає серед нас, живих. Вже рухнула станція великого еміграційного розуму, вже більше не побачимо того високого і мудрого чола, яке випромінювало з підмозкового покрыву глибокі думки і рішучі заклики.

Мабуть, тільки такі останки Покійного з великим зусиллям американського дужого літака пробивалися крізь засніжені хмари, поспішаючи до рідної хати. Але на цей раз уже не до розкішних світлиць у Овк Парку, а до темної кімнати на цвинтарі св. Отця Миколая.

Тут, в Шикаго, пройшло чверть століття кипучого, саможертвенного, творчого життя Покійного, де він був не тільки високошанованим пацієнтами лікарем гуманістом, але й шанованим українською громадськістю за його невтомну працю редактора, видавця і лінотипіста. А щодо журналістичної діяль-

З листів до Редакції:

БАЛАМУТСТВО ПРО ВСЕГУЦУЛЬСЬКИЙ З'ЇЗД

Шановна Редакціє! Звертаю Вашу увагу і увагу читачів-гуцулів "Народної Воли", що Ви отримуєте напевно таке повідомлення, що було друковане в "Свободі" 30 квітня ц. р., у якому є повідомлення Управи Гуцульських Товариств Америки і Канади за Кооперенцію Гуцульських Товариств, щоб ним збаламутити людей, не брати участь у Всегуцульському З'їзді. З'їзд буде 11 травня! Дмитро Ткачук

ности, то він був незаступним кореспондентом на всі актуальні теми політики, релігії, економіки і громадського життя.

Покійний доктор не може похвалитися шасливою своєю юністю, бо вона проходила в залізо-бетонних об'їмах польських в'язничих камер. В тодішній Польщі придушувалася жорстоко будь-яка українська патріотична думка.

А його життєвий шлях між двома світовими війнами пролягав через небезпечне підпілля в лавах передових українських патріотів на той час ОУН, через неймовірні жорстокості в кам'яних мішках Берези Картузької.

Але він не згинався, бо молодість не вірить у поразку, у знесилення, у смерть, бо вона сама-шоденна, постійна, тріумфуюча в середині самої себе перемога. І він жагуче вірив у перемогу і не зупинявся ні перед якими бар'єрами, що їх ставили перед українськими патріотами поліційно-жандармські наглядчі.

Не принесла Покійному щастя і Друга світова війна в уже зрілому віці. На бурхливих хвилях Другої світової війни його життєвий пароплав негайно натрапив на підводне каміння. Він знову опинився в самому смертельному кітлі залізо-бетонних карцерів гестапівського концтабору в Саксенгаузені. Він опинився серед морально-оголенних, жорстоко-упосліджених і моторошно нещасних людей.

Однак і тут він не згнувся, бо молодість, безмежна переконаність і віра у свою правду, відданість ще з молоді вимріяним ідеалам Самостійної Соборної і Незалежної України не знають, ані тяжких колод на шляху їх досягнення, ані найжорстокіших поневірянь і знущань катів-ворогів цих ідеалів.

Тож і ці тяжкі роки д-р Лапичак пережив, не згнувшись. А опинився на волі, коли вже Третій райх тріщав по всіх швах і лише тоді під впливом недалекої катастрофи розчинилися тяжкі брами концтаборів для українських політичних в'язнів.

А в скорому часі капітуляція Німеччини, табори "ДП", де д-р Лапичак знову поринає в кипуче українське життя. Він створює і видає журнал "Орлик", зі сторінок якого він з властивою йому апомтольською наполегливістю проповідує ті самі ідеї, які скеровують українську еміграцію на безкомпромівну боротьбу з будь-яким окупантом його заокеанської Батьківщини.

А опинившись в Америці, він поряд зі своєю професійною працею лікаря, одночасно горить на громадсько-політичній ниві як редактор, видавець спочатку в "Самостійній Україні", а потім за його ініціативою і величезним вкладом сил створюється в Шикаго незалежний громадсько-політичний тижневик "Українське Життя".

Тут він уже виступає з дещо змодернізованими поглядами на актуальні україн-

ПРИВІТ ЮВІЛЯТАМ

Високодостоїнні Олімпія Є. Добровольська та Йосип П. Гриняк.

Дорогі наші Олімпіє Євстафівно і Йосипе Йосиповичу!

Цього року вся наша свідомість спільно відзначатиме 80-річчя життя й 60-річчя Вашої великої самовідданої мистецької діяльності, Вашого жертвенного служіння українському народові та його культурі.

Президія Об'єднання Українських Письменників "Слово", разом з усім своїм членством, щиро і з любов'ю вітає Вас обох з цим Вашим славним ювілеєм і зичить Вам якнайбільше здоров'я й доброго самопочуття. Ми всі пишаємося тим, що можемо бути, жити і працювати разом з Вами. Ми, зокрема, глибоко вдячні обом Вам за Вашу довголітню, таку дружню й гармонійну співпрацю з нами. Ми горді також тим, що в особі Йосипа Йосиповича вітаємо нашого почесного члена. Ця висока відзнака припала йому не тільки за його великі заслуги перед українським театром, але й за його літературний талант есеїста, мистецького критика, мемуариста й історика театру.

З Вашими обома іменами пов'язується й найсвітліший період українського театру,

які актуальні справи. Він належав до числа тих небагатьох, які своїм проникливим розумом швидко орієнтувалися в нових обставинах і укладі міжнародних сил, що зрозуміли, а це дається небагато, а тільки виключно обдарованим і далекозорим людям, що сьогодні з голою шаблолою не можна йти на вітряки, як свого часу йшов герой Сервантеса Дон Кіхот з Ляманчі.

Він зробив "Українське Життя" єдиною на еміграції трибуною українського вільного слова. Останні тринадцять років його безперервної праці редактором, лінотипістом і друкарем залишили по ньому безсмертну славу.

Покійний доктор був людиною універсальних здібностей і великого обдарування.

Він з грецькою терпеливістю переносив образи, які кидали йому його противники, він з героїзмом найважливіших лідерів не страхався йти проти течії. Останні тринадцять років він бив у дзвін тривоги і кликав до переоцінки застарілих вартостей. Він віддав своє життя на цей заклик і пошуки нових шляхів визволення нашої заокеанської Батьківщини. Він ні на хвилину не втрачав надії і віри в українську людину і дзвонив, нашоухував еміграцію думати і розважати.

Його гучний патріотичний дзвін зазвучав аж у далекому Гюстоні лише тоді, коли тужний похоронний дзвін пролунав по його душі. Однак, хоч його дзвін і замовк, але його відлуння ще довго дзвенітимуть в наших ушах і змушуватимуть нас живих, передумувати його заклик, його пошуки нових шляхів для здійснення наших спільних ідеалів-виборення Самостійної Соборної і Незалежної України.

Прощай, докторе, редакторе і друже! Спи вічним сном і сні про вимріяну Україну!

Юрій Степовий

що його до вершин підніс, з Вашою активною участю, Ваш учитель і Друг Лесь Курбас. У Ваших особах ми вітаємо неподоланих і незарадливих однодумців, сподборників і продовжувачів мистецьких ідей цього великого творця новітнього українського театру. Обпершись на його ідеї, Ви, у вільному світі, не тільки продовжили, а й поглибили, поширили та удосконалили їх своїм досвідом і талантом.

За довгі роки Вашої праці на українській сцені, кожне у своєму ампліуа, Ви створили багато образів-шедеврів, що їх ніколи не обміне жодний сумлінний історик українського театру. Під Вашим мистецьким режисерським керівництвом, вперше українською мовою й на українській сцені, було поставлено драму світової слави "Гамлет".

Ви, глибоко розуміючи вагу безперервності життя українського театру, віддали також тим, що в особі Йосипа Йосиповича вітаємо нашого почесного члена. Ця висока відзнака припала йому не тільки за його великі заслуги перед українським театром, але й за його літературний талант есеїста, мистецького критика, мемуариста й історика театру.

То ж за це все: за Ваш великий життєвий і мистецький подвиг, за Ваш самовідданий жертвенний труд для добра українського народу та його культури, прийміть від нас, з нагоди Вашого славного ювілею, наш низький поклін і признання, нашу любов і нашу глибоку пошану

За Президію ОУП "Слово"

Григорій Костюк,
почесний голова

Остап Тарнавський,
голова

ФРЕНК Л. РІЗЗО І УКРАЇНЦІ ФИЛАДЕЛФІЇ

Френк Л. Різзо

В "Народній Волі" (ч. 14, 1975) у статті "Зустріч-бенкет з посадином міста Філадельфі", було повідомлено, що українці Філадельфії створили Комітет Зустрічі, який очолив І. Оджинський.

Тепер голова цього комітету прислав до редакції обширного листа, у якому подає до відома, хто такий посадин Френк Л. Різзо та чим він є для українців у Філадельфії.

"Відповіддю на це питання, каже І. Оджинський, може бути оцінка його нашими діями в обох політичних партіях, демократичній і республіканській, громадянській, які уважали потрібним для цього річчя виборення Комітет Зустрічів Френк Л. Різзо, який

о. Лев Островський

МНОГОСТРАДАЛЬНА МАТИ

(Роздумання у Рік Жінки)

III

Така була воля Божа і так мусило статись, як було написано, щоб здійснилось пророцтво та утвердився Новий Заповіт. Ця міра страждань доповнювалась, що хвилі й під хрестом. Ще найдорожчий П Син не замкнув своїх очей, ще мучився на хресті, а серце Матері тьохкало і билося жвавіше, бо передчувало, що ось-ось П доброго Сина не стане між живими. Не хотіла про це думати, бо за кожною думкою новий гострий меч до самого краю ранив її серце. Але Многострадальної Матері і цей меч болю не минув! . . . І от нараз Спаситель світу відкрив зболілі уста і скрикнув: "Звершилося", доручив Себе Небесному Отцеві, похилив голову і — вмєр.

Міра болів і терпіння Марії все більше виповнювалась. "Всі, що переходите шляхом, зверніться і подивіться, чи є більше терпіння, як мое терпіння" (Плач Єрем. 1,12). Те, що мала Вона найдорожче, забрала смерть, між живими не стало П Ісуса.

"Вже вмєр", шептали по боках біля Неї, а ці шепоти ще більше ранили її серце. Вона стоїть задумана в св. смутку, стоїть спокійно, не мліє, не рве на собі одежі, ані волосся . . . Сонце закриває своє лице, скелі тріщать, ціла природа дрижить обурена, а Марія стоїть . . .

Хоч мірка страждань переповнилась, Вона не скаржиться, не лихословить на жидів, не кличе пімсти на катів - боговбивників, але стоїть тихо, терпелива, сильна, молиться і благословляє ворогів . . .

О, Царице Мучеників! О, Многострадальна Мати! Де ж Ти стояла? Чи, тільки під хрестом? О, ні, Ти висіла разом зі Сином на хресті, з Ним разом розп'ята, що правда, не тілом, але серцем очолений одним із найактивніших в політичній життю міста українцем — Іваном Оджинським.

Такого ще не було, щоб такі різні групи нашої спільноти об'єдналися в одно для вибору однієї людини. Тільки треба глянути на список Комітету, щоб переконатися, що той Комітет насправді репрезентує усіх українців Філадельфії: республіканців, демократів, православних, католиків, жінок, чоловіків, старших, молоді! Чому? Бо ми українці - виростили в пошани до Божих законів і людського правопорядку. І ми знаємо, що Френк Л. Різзо, хоч іншого національного походження, є людиною такою, як ми, людиною наших бажань.

Ми знаємо, що виборче гасло "Різзо бореться за вас!", стосується нас не в меншій мірі, як інших порядних громадян Філадельфії. Френк Л. Різзо знає, що ми з ним.

Всі Українці повинні доказати 20 травня ц. р. своїми голосами, що вони за Різзо. Хай у вівторок 20 травня 1975 кожний зустріє Різзо у виборчій локалью та захопить сусідів.

Френк Різзо бореться за нас, а українці Філадельфії повинні показати, що вміють боротися за правду.

Там під хрестом, о, Мати моя, Твоє серце рвалося, там Його прибрано терновим вінцем, там висміяли Його, знеславили і кепкували, називаючи Царем . . . О, дорога Дитино любови, нема і не було між дітьми Адама більшого терпіння від Твоїх терпін! . . .

Так і ми всі це визнаємо, хоч би довелось нам цілими літами розважати терпіння Матері Божої, то таки не вистарчило б цього, щоб цілком їх збагнути і належно оцінити. Але запитаймо ще, чому Господь допустив на Свою Матір те море страшних страждань? Чи вони не зменшують її великої гідності? Чи не ослаблюють нашого довір'я до Неї?

Господь їх допустив на свою найсвятішу Матір на те, щоб навчити нас і щоб ми знали, що таке терпіння, хрести, і знову тому-для того, щоб страдальна Мати Божа, яка сама витерпіла так багато, була для нас пристановищем і розрадою в наших бідах і терпіннях. Так, на терплячій Марії учитись нам треба, що терпіння не конче є карою. Марія, без тіні гріха, Мати Божа, Цариця неба і землі, так дуже терпить! Терпить, бо терпіння додавали Йй слави, збільшували заслуги, робили її рушу кращою і милішою в очах Божих. Отже знаймо, що терпіння удосконалює людину. Як той, що виробляє різні речі з каміння чи дерева, раніш обробляє й обтєсує камінь і дерево, так терпіння і хрестини кристалізують людину і в її душі образ Божої досконалости. Бо хто ніколи не мав горя чи терпіння, що може сказати, чи як він буде співчувати другому, якщо в нього ніколи ніщо не боліло і турбувало його? Людина в достатках стане химерною. Як струни на скрипці, коли їх не натягнеш, не дадуть мелодійних звуків, так і руша не принесе Богові слави, якщо часом не натягне її небесний Учитель, що на хресті терпів. Різьник оре і крає плугом землю, щоб могла дати краще жниво, зерно завмирає в землі, об видати нові зерна, так і в інших речах на світі щойно по собі слідує жниво і після сліз приходить радість.

Люди, які нічого не терпіли, це люди примхливі, незадоволені, подібні до молодих коней, які не мали ще уздечки. Проте чи станемо відкидати свої терпіння, які час від часу послає нам Господь? Чи спроможні ми їх відкинути і позбутися? Де є таке місце, щоб можна було там заховатися від них? Чи такий уряд, або знатність, щоб їх не мали? Який час, які літа не знають терпіння? Чи є такі щасливці, що не терплять? "Гди куди хочеш, — кличе Тома Кемптіський (11, 12), шукай чого хочеш, а не знайдеш ані вгорі, ані на долині безпечнішої дороги, окрім дороги святого Хреста . . . звернися вгору, звернися вниз, звернися в глибину свого серця, - всюди найдеш хрестини - терпіння . . . Ціле те смертне життя повне недоляй обставлене навкруги хрестини." (Продовження на стор. 7-й)

Увага Гуцулів! Увага Любителів Гуцульщини!
**БОМБЕРЕННЯ ГУЦУЛЬСЬКИХ ТОВАРИСТВ
 АМЕРИКИ І КАНАДИ**
 повідомляє всіх Гуцулів і Любителів Гуцульщини,
**ЩО МИ НЕ СКЛИКАЄМО
 ЖАДНОГО ТАК ЗВАНОГО
 "Всегуцульського З'їзду"**
 Тож за ніяких об'їзд, який хтось переводить, ми відкидаємо жадності як матеріальної, так і моральної не беремо.
 За Управу Гуцульських Товариств Америки і Канади:
 А. Андрушак, заст. гол. Мгр М. Доманівський, членар
 С. Емський і В. Стефанюк, членар

Яким Кріп

ПИЛИП ТАРАН - СИЛАЧ ГУЦУЛЬЩИНИ

(Правдива полія)

1

Не було славча над Пилипа Закарна, старої вдовниці Мотрі сина, що його в селі Тараном прозвали. Парубок молодий, ще головує, рослий, як тополя, кремезний, в руках повізаній, а сила у нього була — наче у слона. Грубі аваліані штаби гле бували в руках наче верболозові прутти, а раз в корчмі з жартів ударив п'ястком у дубову, з залізними обручани, бочку з пивом, а вона маком сіла, таку тяжку мав руку.

Старий віт Опанас Криво, хресний Пилипа батько, не раз було каже, що не мало сходив світа і не одно в житті бачив, бував і по чужих краях, бачив не раз на комедіях всяких славців, бо цікавий був до того, але такого силача, як Пилип, то таки не бачив.

— Як би, каже, до Пилипа вийди Господь був дав хоч крихту більше розуму, то він не марнував би такого Божого дару ось тут на селі, лиш пішов би до великого міста, до тринтуру чи де, і там він своєю силою світ влинував би, усіх тих панських чи жидівських силачів закусав би і був би паном, а так що? Хлопчина лиш скапарветься на селі і ціле життя бриндію битиме. Пожалься Боже, такої сили неосвітленому дурневі!

— Так, так, Пилипе, хоч гнівайся, хоч ні, а я тобі в очі, не позаочі, правду скажу, що ти є, вибач, дурень! Ще не такі, як ти, себе за гроші показують, а він стицканий був до того, але такого силача, як Пилип, то таки не бачив.

міхнеться й Опанасові у одніт:

— Та чого ви, дядьку, до мене причепилися? Чи я медвідь, чи може мавпа, щоб себе за гроші показувати? Ще може скажете да-ти себе циганові на шнурку по селах водити?

— Медвідь чи не медвідь, а від мавпи ти не відбіг далеко. Тобі і шнурок не багато зашкодив би. Коли сам не вмієш ходити, нехай би тебе водили на шнурку хоч би й цигани! От тобі віз і перебіз.

Хоч як вимовний був дядько Опанас, а Пилипа таки не переконав. Він держався міцно батьківської землі, орав, сів, збирав і робив іншу господарську роботу, а як не було роботи на обійсті, то не лінувався піти, чи возом поїхати, на зарібки хоч би й до двора, лиш заробити деякий гріш на нафту, чи на сіль, чи іншу хатню потріб.

Одного разу, восені, вже у Пилипівку, поїхав Пилип з панським набором пшениці до залізниці.

Дорога вела лісом, кудюю по заході сонця не конче безпечно було пускатися, бо нападали і грабували, а раз навіть одного жиди-купця вбили і зрабували коні з возом, і все, що було на возі. Пізнім вечером, повертаючи до дому, Пилип при-остав позаду інших фір, бо йому орчик був зломався.

На дворі падав сніг з дощем. Пилип накинув порожній мішок на голову і погнав.

По дорозі серед лісу зупинився його якийсь панок і лебедить:

— Пане газдо, візьміть — каже — мене на віз, змилю-теся, не лишайте самого серед лісу, а то скочу, або опришки уб'ють.

Пилип людина душа зми-лосердився, спинив коні, — та сідайте — каже — у двох поночі буде нам відраді-ше. Панок усадовився на возі, Пилип затяв коні і їдуть далі та балакають дещо.

Панок розказує, хто він і звідки, де їде і пощо, та інші гле теревені і, видно по нім, що крутить, бо мова йому щось не клеїться.

Пилип спочатку слухав, а потім плюнув, — от бреху-нець — подумав, поправив мішок на голові і задрімав, бо дома пізно ляг, на до-світку встав, то й не виспав-ся, як треба.

Панок і собі скулився на возі і куняє, а коні без по-гонича самі швидко біжуть по битій дорозі, бо й їм також слота надоїла, то хотіли б мерщій дістатися до теплої стайні.

Так доїхали до великого мосту на ріці. Ледве коні ступили на міст, панок пору-шився на возі, подивився на Пилипа, що дримає, і тихцем піднісся на коліна. Потім добув знід плаща залізний сворень і як не вгатить низ Пилипа по голові, то аж у лісі відозвалася, а далі куну-вся на нього та став колі-нами і руками, ба й голо-вою спихати його з воза.

Опришов думав, що Пилип приголомшений, легко дасть себе скинути до ріки, і забере його коні з возом, та перечислився.

Пилип від свореня почу-в біль, пробудився, стягнув віжки, спинив коні, потім сягнув руками поза себе, схопив опришка за потяк-цю, і поки цей отямився, то вже лежав горілиць Пили-пові під ногами.

Харциз спочатку штурбу-чнися, махав руками, копан

МНОГОСТРАДАЛЬНА МАТИ

(Закінчення зі стор. 6-01)

... А може позбуде-ться їх наріканням? Де там, тільки ще більше примю-жимо собі неспокою, гризо-ти, сумління, тільки завда-мо собі ще більше тягару, ще більше себе отяжимо. Якщо ми невинні, праведні, а терпіння нас не покида-ють, терпим, щоб через них ще більше освятитись, як це мало місце у Матері Божої. Якщо ж ми грішні, то нема нічого дивного, що терпи-мо, бо терпимо за гріхи.

Загляньмо зосереджено в себе, як ми досі дивились на терпіння і нестатки бага-того краю. Якщо наша Ма-рія так терпіла, то чи ми, її діти, думаємо йти іншою дорогою? Тверде, щоправ-да, це слово "терпіння", але наслідки його спасенні. Ми-лосердний Господь дав нам пристановище на цей при-кривий час і показав розраду. А те пристановище і розра-да, це страждальна Мати Божя. От саме тому допу-стив Господь на Неї такі ве-ликі терпіння, щоб Вона нас розуміла, коли ми вдаємося до Неї і розповідаємо їй про наші терпіння в моли-твах.

Звертаймося лише до Неї, а Вона нас вислухає, поти-шить, підтримає на дусі. І не тільки це, — Вона пово-леньки нас навчатиме тієї великої Правди, що-як не-ма рожі без колючок, так нема людського життя без

ногами, кусав зубами Пили-пів чобіт то що, а далі ба-чить, що не дасть ради, як не звернеться, аж луна по лісі покотилася.

— Не кричи дурню, бо за-крикнеш, ніхто і так не по-чує, лиш надармо лісову твар побудиш — успокоює його Пилип.

— Але що ти там у тих кишнях носиш, що так по-віддувалися - за примітив Пилип.

терпіння і, що кожний хрес-тик, це дарунок Божий, за який також треба буде ко-лись злати звіт. Завжди мо-лімось до Пресвятої Бого-родиці так: "Царице Небес-на, Мати Божя, Заступнице всіх християн, спаси нас!" (Кінець)

Обережність

— Добродію — каже па-сажир до таксівака:

— Ідьте обережно, бо я в-батько 12 дітей.

— І ти ще кажеш мені іхати обережно! — відзвав-ся таксівакар.

ДО УВАГИ ТИМ

що висилають ДАРУНКИ СВОІМ РІДНИМ В СССР

PODAROGIFTS, INC.

є єдиною фірмою в ЗДА, яка пересилає дарові сертифі-кати через ВНЕШПОСИЛТОРГ без ніяких посередників, банків т. п.

PODAROGIFTS, INC.

є єдиною фірмою в ЗДА, яка пред'являє доказ достав-ляння згідно з умовою з ВНЕШПОСИЛТОРГОМ для великого вибору подарунків включно з автомобілями наступних моделей:

- ЖІГУЛІ ВАЗ - 2101
- ЖІГУЛІ ВАЗ - 2102 - Стейшен Вегон
- ЖІГУЛІ ВАЗ - 2103 - Новий модель
- МОСКВИЧ 408 - ІЕ
- МОСКВИЧ 412 - ІЕ
- МОСКВИЧ — Стейшен Вегонс — 426, 427
- ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗАЗ - 968

а також

МОТОЦИКЛІ, ХОЛОДИЛЬНИКИ, МАШИНИ ДО ПРАННЯ, МАШИНИ ДО ШИТТЯ, ТЕЛЕВІЗІ, ФОТОГРАФІЧНІ АПАРАТИ, МЕБЛІ

Також убрання, матері, фурта, годинники, споживчі товари і кооперативні мешкання.

Для вигоди наших клієнтів замовлення можна робити в котрійнебудь з наших філій:

Globe Parcel Service, Inc.

723 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106

Package Express & Travel Agency

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Cosmos Parcels Express Corp.

488 Madison Avenue, New York, N. Y. 10022

або безпосередньо в нашій головній конторі:

PODAROGIFTS, INC.

340 Fifth Avenue

New York, N. Y. 10001.

(Between 27 and 28 sts.)

Telephone: 212-685-4537

Відкрито щодня за винятком неділі до год. 5 ввечері.

Увага!

НЮАРК, ІРВІНГТОН
МЕЙПЛВУД, ЮНІОН І ОКОЛИЦІ

КОНЦЕРТ

СЛАВНОЇ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

ІМ. ТАРАСА ШЕВСЕНКА
дир. Григорій Китастих

— відбудеться —

В СУБОТУ, 17-ГО ТРАВНЯ 1975 Р., О ГОД. 8-ІЯ ВЕЧ.
в UNION HIGH SCHOOL AUDITORIUM

North 3rd Street, off Burnett Avenue, Union, N. J.

КОНЦЕРТ ПРИСВЯЧЕННЯ 60-ЛІТТЮ УСС-Ів І 25-ЛІТТЮ
СМЕРТІ ГЕН.-ХОР. ТАРАСА ЧУПРИНКИ

Квитки до набуття:

Bamberger Theater Ticket Service,
131 Market St., Tel. 565-5174

Dnipro,

698 Sandford Ave., Newark, N. J. Tel. 373-8783

Howerla,

1060 Springfield Ave., Irvington, N. J., Tel. 374-5768

Bazar,

1082 Springfield Ave., Tel. 374-6446

КОНЦЕРТИ

КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ДИРИГЕНТ — ГРИГОРІЯ КИТАСТИХ

Pittsburgh	субота, 10 травня 1975 року — 8:15 веч.
	Carnegie Music Hall, 4400 Forbes Avenue, Oakland
Buffalo	неділя, 11 травня 1975 року — 2:30 по пол.
	Dnipro, 562 Genesee Street
Rochester	неділя, 11 травня 1975 року — 8:30 веч.
	Benjamin Franklin Senior H. S. Auditorium, 960 Norton St.
Syracuse	понеділок, 12 травня 1975 року — 7:30 веч.
	Bishop Ludden High School Auditorium, 815 Fay Road
Albany	вівторок, 13 травня 1975 року — 8:00 веч.
	Chancellors Hall, 31 Washington Avenue
Trenton	середа, 14 травня 1975 року — 7:30 веч.
	Junior Four High School Auditorium, Dayton & Lolor Sts.
Baltimore	четвер, 15 травня 1975 року — 8:00 веч.
	Maryland Historical Auditorium, 201 W. Monument Street
Philadelphia	п'ятниця, 16 травня 1975 року — 7:30 веч.
	Olney High School Auditorium, Front and Duncannon Sts.
Newark	субота, 17 травня 1975 року — 8:00 веч.
	Union H. S. Aud., N. 3rd St. off Burnett Ave., Union, N. J.
New York	неділя, 18 травня 1975 року — 4:00 по пол.
	High School of Fashion Industries, 225 W. 24th Street
Scranton	вівторок, 20 травня 1975 року — 8:00 веч.
	Central H. S. Auditorium, 601 Vine Street
Hartford	середа, 21 травня 1975 року — 8:00 веч.
	Bushnell Memorial Hall, 166 Vapitol Ave.
Boston	четвер, 22 травня 1975 року — 8:00 веч.
	Boston English H. S. Auditorium, 77 Ave. & Louis Pasteur St.
Montreal	п'ятниця, 23 травня 1975 року — 8:00 веч.
	Balle Claude Champagne, 220 Ave., Vincent. — D'indy
Sudbury	субота, 24 травня 1975 року — 8:00 веч.
	Fraser Auditorium, Laurential University
Toronto	неділя, 25 травня 1975 року — 4:00 по пол.
	Queen Elizabeth Theatre, Exhibition Place

Квитки вже тепер можна набувати в українських книгарнях та парафіях

VISIT UKRAINE IN 1975

15 ESCORTED DEPARTURES
FROM NEW YORK CITY
STARTING AT \$750.00

OREL I	May 22 — JUNE 11	20 days
RUTA 1	May 29 — June 13	SOLD OUT 15 days
RUTA II	June 19 — July 4	15 days
ASKOLD	June 27 — July 18	21 days
POLTAVKA	July 2 — July 23	21 days
RUTA III	July 17 — Aug. 1	SOLD OUT 15 days
LARK	July 21 — Aug. 11	21 days
OREL III	July 24 — Aug. 8	SOLD OUT 15 days
OREL II	July 24 — Aug. 13	SOLD OUT 20 days
PRAHA	Aug. 7 — Aug. 28	21 days
RUTA IV	Aug. 14 — Aug. 29	15 days
ZIRKA	Aug. 18 — Sept. 5	18 days
YAVIR	Sept. 4 — Sept. 24	20 days
OSIN	Sept. 29 — Oct. 13	14 days
MINI-TOUR	OCT. 16 — Oct. 24	8 days

For further information and details write or telephone:

KOBASNIUK TRAVEL INC.

ESTABLISHED 1920

157 Second Avenue • New York, N. Y. 10003 • (212) 254-8779

TO: Kobasniuk Travel Inc. (NY 75)

Please send me more information regarding the 1975 group tours and OFFICIAL REGISTRATION and DEPOSIT FORMS.

Name .....

Address .....

Street City State Zip Code

Telephone No ..... Area Code .....

English Supplement

Organ of the Ukrainian Workingmen's Association

SCRANTON, PENNSYLVANIA 18508

MAY 9, 1975

No. 17.

YOUTH INVOLVEMENT IN A FRATERNAL SETTING - IMPRESSIONS FROM THE SUMMIT

● The young Ukrainian in the current diaspora scene appears to be disenchanted with the leadership — or lack of it. At a time when ethnic stimulation needs to be imparted to a generation for a continuum of Ukrainian traditions, we see instead an "establishment pattern" that wants to perpetuate itself. A fraternal brotherhood can change this concept.

What does this mean for us as educators within a framework of a fraternal association in a difficult Ukrainian setting? Do we need to provide the kind of brethren climate in organizations that can meet the essential and realistic demands of today? The leaders of today must remain flexible but not passive if we are to turn the negative tide. Paternalism must be totally voided. The problem before us is critical and will have ramifications that can ultimately destroy the "Ukrainian fiber" that we so desperately need to perpetuate our identity.

The Ukrainian Workingmen's Association has undertaken to sponsor a Youth Conference project that will be projected through 1975 and the Bicentennial year of 1976. The overall plan is fundamentally designed to establish a cadre of young people who are not only UWA oriented but are also interested in the potential growth of this society. As the general coordinator for this project I am convinced that a free flow of a spirited "young command" liaisoned through America and Canada can be instrumental in cultivating a sincere youth involvement. By all means, a thrust of this caliber must be attempted and discharged by the UWA fathers.

No longer is any national group, Ukrainian or otherwise, an island unto itself. If we are to survive as an identity in the nation's diaspora of ethnicity, then it is incumbent for us to organize and implement programs that will not only nurture advance the identification, but will also reach out to the peers that may be otherwise assimilated into the American stream in totality. Our future is bound up inextricably in a close interaction of young people and the immediate leadership.

The time is imminent — now. Perhaps the following concepts are also good reasons for justifying the suggested Youth Conference for the UWA. Other national organizations might also try to show a youth profit by structuring formal programs of their own.

A. Youth interest as a motivation for UWA growth is perhaps the paramount priority and most desirable facet of any project.

It is my conviction that only an enlightened youth can govern itself, guard the treasures and traditions of our fraternal, and continue to foster a better and wider fraternal relationship.

B. An orderly transition of leadership.

One of the most worn-out hackneyed clichés by the higher echelons of Ukrainian organizations (UWA excluded) — is the ever expounding rhetoric on how much we need the disappearing youth. Unfortunately, they are never quite ready to design programs that would effectively include this sector of the Ukrainian population. Perhaps the UWA Youth Conference may be one direction.

C. Exposure to the mechanics and organizational intricacies of a fraternal insurance association.

Indoctrination into the UWA could be more effectively achieved when youngsters are permitted to observe and inspect the many-faceted aspects of an insurance corporation. An informative sixty-five year historical brief could be comfortably injected into the consciousness of the visiting delegation.

D. A wider participation in national organizations such as the World Congress of Free Ukrainians, Ukrainian Congress Committee of America, and the like.

A general understanding of the UWA and its role in the need for interplay with national organizations could be educationally (not politically) emphasized. This medium (Youth Conference) could serve as a springboard for active participation on both local and national levels.

E. Interaction of UWA centers in America and Canada.

One of the weaker arms of any fraternal insurance organizations is the declination of lodge level activity, virtually non-existent during the last two decades. It is not enough to enlist younger people from the standpoint of policy purchases only. We must endorse and sell fraternalism. We must introduce activities in a modern setting so that interaction can be generated.

F. Exposure to Ukrainian Culture.

I believe that our association (UWA) has been the most dominant force among the Ukrainian fraternals in the implementation of youth programs. The Ivan Franko Scholarship Foundation, Student Aid Fund, Athletic classes and clinics, summer camps, cultural (Ukrainocentristic) courses, the Forum Magazine, are some of the more prominent youth-oriented activities. The Executive Board is always ready to subsidize worthwhile projects on the

local level. Now with the inception of the Verkhovyna Estate as a Foundation, more educational programs will be introduced for our youth. I know that a Youth Conference can productively suggest other plans that can be ultimately adopted.

The aforementioned items of justification are just a part of the UWA structure. Much can be done to enlarge the charitable and socio segments. New dimensions, untried in Ukrainian groups, are possible and should be encouraged.

Success is elusive. However, the program for our youth will be organized by our youth — for breadth and variety, for balance and for an acceptable sequential continuity. We hope to develop attitudes, abilities, and interests in the Ukrainian network. We want to satisfy the common needs of our young people without the pressure of generalism. In the ultimate total program, perhaps we can achieve the basic indications of a socio-cultural environment that will reflect a future Ukrainian Community that will have stability and permit critical thinking. This is, indeed, a most profound objective for any institution to seek. We must try.

Stephen M. Wicher Sr.

BANDURISTS TO LAUNCH PITTSBURGH BICENTENNIAL

● The Ukrainian Community of Western Pennsylvania will launch its observance of America's Bicentennial at a concert of the Ukrainian Bandurist Chorus on Saturday, May 18 at Carnegie Music Hall in Pittsburgh.

The Bandurists will open their program with the singing of "America, the Beautiful", while an honor color guard of the U. S. Marine Corps stands at attention, flanked by the Mayor of Pittsburgh, Peter Flaherty, the Commissioner of Allegheny County, Leonard Stasey, and the chairman of the Ukrainian Bicentennial Committee of Pittsburgh and Western Pennsylvania, Michael Komichak.

In their brief remarks Mayor Flaherty and Commissioner Stasey will acknowledge the

event on behalf of the people of Pittsburgh and Allegheny County as a Bicentennial observance by the Ukrainians of Western Pennsylvania. Also on hand for the occasion will be John Kava, Executive Director of the Allegheny County Bicentennial Commission.

The concert is the first in a series of events planned by the Ukrainian Bicentennial Committee in Pittsburgh to mark America's 200th birthday and the Centennial of the first substantial Ukrainian immigration to the United States. It is being co-sponsored by the Harvard University Ukrainian Studies Fund Committee in Pittsburgh, Dr. George Kyshalevych, chairman and the Duquesne University Tambourine. The program will also feature spirited Kozak dancers.

UWA CONN. STATE BRANCHES TO CONVENE

● The Connecticut regional meeting of the Assemblies of the Ukrainian Workingmen's Association will be held Sunday, May 25, 1975 at the American - Ukrainian Citizens Club, Oak Street, New Britain, Conn. at 2 p. m.

All Officers, members and interested new members are invited to attend.

The following topics will be discussed:
Celebration of the 65th An-

niversary of the Association. Plans for a Connecticut Day at Glen Spey. How to increase our membership. Plan a State wide social event and other business pertaining to our society.

I would appreciate your reply that you will attend and as to how many from your Branch.

Joseph Slavinsky
Financial Sec'y.

UKRAINIAN WOMEN ARE POLITICAL PRISONERS AND SERVING SENTENCES

IRYNA HUBAR (Born 1905)

Iryna received a doctorate in philology from the University of Lviv in 1948, and is an author of German language textbooks. She was released from her job at the University of Lviv in the summer of 1957, where Ukrainian students were demanding lectures on

such subjects in the Ukrainian language. Ukrainian professors and lecturers were blamed for this and since that time Iryna Hubar has been continuously persecuted. Now it is questionable whether she will receive her pension.

(Continued next week)

SECOND UKRAINIAN FESTIVAL TO BE HELD JUNE 7

● The Second Ukrainian Festival, featuring a colorful, Mosaic-like display of Ukrainian arts and culture, will be held Saturday, June 7, at the Garden State Arts Center, Holmdel, N. J. as part of the 1975 Heritage Festival series sponsored by the Arts Center Cultural Fund.

Michael Chaikovsky of Hillside who again heads the statewide committee in charge, recently announced plans for the event. The committee was created under the auspices of the state branch of the Ukrainian Congress Committee of America.

The Ukrainian Festival, staged for the first time last year, beat all previous attendance records for a Heritage event by drawing a crowd well in excess of 8,000. The 5,000-seat amphitheater of the scenic Arts Center was sold out two weeks after the announcement of the program.

"Like all other records, it is both an achievement and a challenge," said Mr. Chaikovsky. "Of course, we are building on last year's success, but we are trying to add new and different dimensions to the over-all festival program. Fortunately, the richness of Ukrainian cultural heritage affords virtually unlimited possibilities in this respect."

To substantiate Mr. Chaikovsky's statement, three young Ukrainian American beauties greeted the news of the festival's announcement with both colorful Ukrainian costumes and intricately designed Ukrainian Easter eggs ("pysanky"), two of the hallmarks of Ukrainian culture that will be shown in abundance during the festival.

Apart from exhibits of di-

verse Ukrainian arts and crafts, as well as samplings of Old World foods, the daylong program will include an outdoor show in the early afternoon and the gala stage show later in the day. Ukrainian music, songs and dances ranging from classical to folk variations, will be performed by individual artists and ensembles, both professional and amateur. The committee is now finalizing plans.

While arranged by the New Jersey based committee, the festival is expected to bring busloads of Ukrainians from New York, Pennsylvania, Connecticut, Delaware and Maryland.

The Ukrainian program will be the second of the 1975 series of heritage festivals at the Arts Center, which is operated by the New Jersey Highway Authority. The dual purpose of the series is to give exposure to the cultures of various peoples of New Jersey and to raise funds for the Arts Center's special of free programs for school children, senior citizens and others under the aegis of the Garden Arts Center Cultural Fund.

STUDENT AID GRANTS... ANOTHER BENEFIT FOR MEMBERS OF THE UKRAINIAN WORKINGMEN'S ASSOCIATION

SPRING DANCE

AT
"VERKHOVYNA"
MAY 24, 1975 — 9 p. m. TILL ???

After a long cold winter come and enjoy the beautiful "Spring at Verkhovyna" — Dance to the popular

"GOLDEN UKES ORCHESTRA"

On this 65th anniversary of the U.W.A. — and the 10th anniversary of Branch 155 at Glen Spey, N. Y. .

We invite our members and friends to use this occasion for a fraternal reunion, and enjoy delicious home cooked Ukrainian foods and ample refreshments.

—:— admission \$2.50 —:—

For tickets, write to U. W. A. Resort, Glen Spey, N. Y. or Supreme Councilwoman, Nadia Schurawel, Glen Spey, N. Y.